Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 216 (14327) | 1976 оной сентябриин 14, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР— 1000 ЦЕНТНЕР

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоз байгша ондо 3.000 центнер ногооной гурил татажа гаргаха гүсэбтэй байhан аад, тэрэнээ үлүүлэн дүүргэбэ. Колхозой «АВМ-0,4» түхэлэй түхеэрэлгэдэ хүдэлдэг тусхай бригадын гэшүүд сентябриин 7-ной байдалаар 3.170 центнер hайн шанартай ногооной гурил татажа, мэшээглээд хадагалба. Тус бригадые В. М. Фёдоров хүтэлбэрилнэ. Хоёрдохи халаанда хүдэлдэг звеногой хүдэлмэрииие М. Е. Иванов ударидана. Бригадын гэшүүд А. Л. Наквасин. А. Н. Сайфутдинов гэгшэд оролдосотой бэрхээр ажаллана.

Аймаг соохи «АВМ» түхэлэй түхеэрэлгэнүүдэй бригадануудай хоорондохи социалис мүрысөөндэ нүхэр Фёдоровой бригада 5—5 үдэрэй дүнгүүдээр гурба дахин эрхимлэжэ гараhан юм. Тиигэжэ аймагай түбтэ ажалай Алдар солын улаан туг гурба дахин бригадын хүндэлэлдэ үргэгдэhэн байна. Энээнhээ гадна партиин райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта бригада хүртэнхэй.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ мал болон таряан ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэхыень хүдөөгэй ажалшадые уряалаа hэн. Тиимэhээ тус бригадын гэшүүд уряадань харюу болгожо, түсэбhөө гадуур үшөө 1.000 центнер hайн шанартай ногооной гурил татажа гаргаха гэжэ шиидэбэ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Республикымнай ажалай үдэр

УЛААН ТУГАА АЛДАНАГҮЙ

Үбһэ хуряалгада хүдэлжэ байhан оньhожоруулагдамал звенонууд соохоо Галихмат Булатовай даадаг коллектив онсо шалгарна. Үбһэ дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүрээр тус звено хоёр дахин нэгэдэхи hуури эзэлжэ, совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шангаар абаа.

Үдын голой сабшаланда хүдэлжэ байhан энэ звеногой мэдэлдэ 3 трактор, 2 косилко, 1 тармуур, үбһэ hурил түхеэрэлгэ бии юм. Эндэ бүхэдөөл 8 хүн ажаллана. Тэдэ хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэжэ, сэлмэг үдэр бүхэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулhанай ашаар hайн үрэ дүн туйлаhан шадана гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үбhэшэдтэ манай ябаха хүйтэн hүүлшын табан хоногой туршада звеногой гэшүүн бүхэн 46 центнер үбhэ бэлдэжэ, Хорингоо совхоз соо түрүүлжэ ябаа hэн. Һүүлшын байдалаар Үдэ голой үбhэшэд даажа байhан 217 гектар сабшалангайнгаа 80 процентые сабшаад гэхэ гү, али 1.100 центнер үбhэтэй, 420 тонно сенажтай болобо.

Галихмат Булатовай звено байгша ондо 2.600 центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэбтэй.

Луговод Булатов даажа байhан сабшалангаа уhалжа, тэрэндээ минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа, наг шэбхэ элбэгээр гаргажа тараагаа. Сабшалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 13 центнер үбhэн хуряагдана. Өөрынгөө ажал тухай звенос даагша иигэжэ хөөрэбэ.

— Байгша оной тэжээл бэлэдхэлгэ хэзээ хэзээнэйхиhээ удаараа. Шалтагынь бултанда мэдээжэ ааб даа. Бороо хура ехээр ороно гээд, hууха арга манда үгы Тиимэhээ урдаа табиhан зорилгоёо дүүргэхын тула звеногоймнай гэшүүн бүхэн ехэ оролдолго гаргаа. Сабшаhан үбhөө hэлижэ, сенажда оро хо болоторнь hүүрээгээд, тэрэнээ нүхэндэ дараабди. 450 тонно сенажhаа гадна бороотой үдэрнүүдтэ 3,5 тонно набшаhата тэжээл бэлэдхээбди. Михаил Ларионов, Цыремпил Балданов гэгшэд үдэр бүриингөө даабарине үлүүлэн дүүргэхэhээ гадна, залуушуулда өөhэдынгөө шадабарие заажа үгэдэг юм Сенажhаа гадуур бидэ 1.800 центнер үбhэ хуряажа абахабди.

— Галихмат Булатовай звено даража абаhан сенажhаа гадуур, 1.600 центнер үбhэтэй болобо. С. Цынгуевэй звено 1.900 центнертэ хүргөө Ажахымнай бэрхэ хонишон Карп Манханович Танганов 700 центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэбтэй байбал, тэрэнээ 100 центнерээр үлүүлээ.

Д. ХУБИТУЕВ.

Хоринн аймаг.

Александра Ивановна Гриф Улаан-Үдын сэмбын комбинадта олон жэлэй туршада хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоhон юм. Эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байна. Ажалша бэрхэ хүдэлмэришэн эхэнэр 1976 оной, мүн арбадахи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абанхай. Түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 930 метр бүд нэхэhэн юм. Мүнөө А. И. Гриф эрхим hайнаар хүдэлжэ байhаар. Тэрэ өөрынгөө мэргэжэлдэ олон хүдэлмэришэдые hургаhан, hурганашье.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сэмбэ нэхэгшэ А. И. Гриф залуу хүдэлмэришэн Татьяна Печкинада зүбшэл хэлэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ПЕНСИОНЕРНҮҮД ТУҺАЛНА

ТҮНХЭН. Туранай совхозой хүдэлмэришэд нийтын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриеэ нилээд амжалтатай бэелүүлжэ байна. Энэ харюусалгатай ажалда Туранай отделениин пенсионернүүдэйшье хубита бии Коммунист Лубсан Намсараевич Ихнеевэй хүтэлбэри доро 14 үбгэд ажаллажа, горитой ажал хээ. Бороо хурын ороошье hаа, тэдэнэр сабшаhан ногоогоо бороодо оруулангүй хуряажа, түрэл совхоздоо 400 центнер эрхим шанартай үбhэ тушааа гаа. Энэ үбhые тугал болон хурьгадта эдюулхэ юм.

Пенсионернүүд Г. Д. Самарин, Д. А. Саркеев, Г. Н Бельдуев, И. Е. Беженский, Г. Ж. Ангархаев болон бусад хаба соогоо оролдоно, нийтын малда тэжээл бэлэдхэхэ хүндэтэ хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

Эдэ нүхэднай совхозой правлениин, парткомой болон сомоной зүблэлэй гүйсэдкомой зүгhөө баяр баясхаланда хүртэбэ.

Б. ЯБЖАНОВ, манай корр.

ФОТО РЕПОРТАЖ НАРАНТАЙ УРИЛДАН...

Хоёр гүбээ эзэлhэн нэлэнхы үргэн тарялан дээрэ ябаhан 6 комбайн аяар хоёр обёорогдобо. Эдэ комбайнуудай хойно үлэhэн шэрнүүд зурылдаhаар нюдэнэй хараahaa алдуурна...

Энэ хадаа Чисаанын совхозой 2-дохи отделениин механизаторнууд Дарбагай гэжэ нютагай тарялангай шэнииисэ баалан сабшажа ябана. Августын эсэс багаар таряа хуряалгадаа жэгдэрэн орооhон эндэхи механизаторнууд унаhан малгайгаа абажа забдагүй хүдэлжэ байна. Энэ тарялан дээрэ яhала hайн ургаса гарабашье, нёдондо жэлэйхидэ хүрөөгүй гэлсэнэ. 1975 ондо эндэхи зарим участогуудай гектарhаа 20—22 центнер орооhон сохигдоо hэн. Мүнөө жэлдэ энээнэй хахадыеньшье абабал яhала hайн гэжэ тоологдохоор. Отделениин механизаторнууд нэгэшье хоолос hайн тарягаа hайн шанартайгаар хуряахын түлөө, түрэндэ таряа тушааха түсэб заатагүй бэелүүлхын түлөө оролдоно.

Хойноо таряанай баал hубиhаар комбайн хажуугаарнай үнгэрбэ. 15 шахуу жэлэй туршада комбайнераар ажаллажа, дүршэл шадабаряар баян болоhон Иннокентий Николаевич Дианов тэрэниие жолоодоно. 1975 ондо энэ нүхэр 755 гектар талмайн таряа хадажа, совхоз соогоо эрхим дүн туйлаhан юм. Мүнөө намаршье тэрэ урагшатай ябана. Үдэр соо 18 гектар хадаха даабариня нүхэр Дианов 25—30 гектарта хүргэжэ шадана.

— Залуу механизатор Николай Кириковэй комбайн дүтэлбэ. Энэ нүхэр түрүүшынгээ жэл комбайн жолоодожо ябана. Нёдондоной таряа хуряалгын дүнгөөр аймагай чемпион болоhон Василий Елистратович Нестеровэй штурвальщигаар хүдэлжэ, комбайнерай мэргэжэлдэ hураhан юм. Тиигэжэ байгша ондо 300 гектарай таряа унагааха, 250 гектарта баал суглуулжа, 2.500 центнер орооhо сохихо социалис уялга абаад, залуу механизатор Николай Михайловтай мүрысэн ажаллана.

И. Н. Дианов загуунаа дууhahан хойноо бидэнтэй хөөрэлдэхэ аргатай болобо:

— Мүнөө дээрээ сэлмэг, бороогүй, hайн байна,—гэжэ дүршэлтэй механизатор абаhаар мэдүүлнэ. — Үглөөгүүр эртэ, улаан наранаар тарялан дээрэ гаража, hүни орой болотор ажаллана бди. Саашадаа иимэ наратай үдэрнүүдэй байгаа hаань, 1.600 гектар талмайда таригдаhан тарягаа 10 аад хоног соо хадажа дүүргэхэбди.

— Үнэхөөрөөшье, манай механизаторнууд час, үдэр бүхэнөө гүйсэд хэрэглэжэ, улаан нарантай урилдаhан мэтэ ажаллана. — гэжэ нүхэр Диановай комбайндаа hуужа саашалхадань, совхозой парткомой секретарь Д. Д. Дашицыренов тобшолоо hэн.

Д. ГАРМАЕВ.

Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Комбайнууд поли дээрэ. 2. Совхозой парткомой секретарь Д. Д. Дашицыренов (зүүн гарhaa) профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ М. Ц. Цыдыпов хоёр комбайнер И. Н. Диановтай хөөрэлдэжэ байна.

Д. САМБУЕВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ АЛТАН таряанай урасхал

Хайшаашье хара халюун шара тарялан эбхэрэн долгилно. Энэ үргэн Хүнтэйн мүноөдэрэй түхэл шарай. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын намарай ургаса хуряалгын халуун хаhа алхам бүхэндэ мэдэрэгдэнэ. Доодо-Хүнтэйдэ Баргажанай аймагай Уланай колхозой нэгэдэхи тракторно-таряан ажалай бригадынхид августын 18-haa ургаса хуряалгада гаранхай Мүнөө 6 комбайн таряа амяарлан хадажа, 12 комбайн баалнуудые суглуулан сохино.

Эндэхи зарим полинуудhaa, илангаяа үрэhэнэй таряанай участогуудhaa, гектарай 16 центнер хүрэтэр орооhон сохигдоно. «Гектарай 11 центнерhээ бага бэшэ шэниисэ абтана» — гээд бригадир В. Ц. Бадмаев, ахамад агроном Д. С. Батоpов хоёр хөөрэнэд.

«ЗИЛ-130» хаа тооhо бурьюулан комбайн тээшэ яаралтай шуумайна. Жолоошониинь сельхозтехникын отделениhээ хуряалгада ерэhэн дүршэлтэй Валерий Алексеевич Пальцев. Тэрэ олохон намар таряа хуряалгада хабаадалсаа. Тус ажахыда түрүүшынхеэ таряа хуряалгада ажаллана

— Жолоошодые эндэ хэр үгтааб?

— Гэмгүй. Бухы хангалта hайн. Ажалай hүүлээр бани, душта оронобди.

Удангүй таряа сохилгодо ябаhан бүлэг комбайнууд харагдаба. Нэн түрүүшын комбайнда дүтэлжэ ерэхэдэмнай алтан шаргал шэниисын орооhон бункерай соргоhоо хүсэтэйгөөр шэдэгдэн машинын кузов худар урдан орожо байба. Орооhоёо буулгажа дүүргэмсээрээ комбайнер А. Черных тэбхэрхэн хүрин саарhанда барлагдамал талон жолоошондо барюулна. Бункер орооhон бүридэ— талон. Энээгээрнь тоо бүридхэгшэ комбайнерай хэды центнер орооhо үдэр соо сохиhые, автомашинын жолоошоной хэдые зөөhэниие тоолон гаргадаг юм ха. Шэнэхэн «Сибиряк» комбайнай бункерта түрүүшын одон зураатай эли тодоор харагдана. Түрүүшын мянга гаран центнер орооhо комбайнер Цырен Очиров сохёод ябана.

Таряа хуряалгын халуун ажалай мүрысөөндэ Василий Казаков, Иннокентий Шелковников, Александр Гомбоев, баал сохилгодо Баяр Зурлов, Дондоп Раднаев гэгшэд ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ гаргагдажа байдаг. Таряа сохилгоор колхозой үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Эрдэни Нанзатов мүнөөшье энэ нэрэ солоёо алдахагүйн тула эрхим hайнаар ажаллажа байна.

Түбэй оньhожоруулагдамал тоогто таряан орожо эхилэнхэй. Хуряалгада ерэhэн шефүүд Улаан-Үдын авиационно заводой бүлэг хүдэлмэришэд, тоогые даагша Василий Цыреновэй хүтэлбэри доро үрэhэ хүрэнгэ илгажа, сүлөөгүй.

Түрүүшын хоёр мянга гаран центнер шэниисын үрэhэн бэлдэгдэжэ, амбаарта хаагдаба. Бүхыдөө эндэ шэниисын 8000 центнер, обёосой 200 центнер үрэhэн бэлдэгдэжэ хаагдаха түсэбтэй. Операторнууд Р. Б. Шарушкин, авиазаводойхид В. М. Цыганков, Е. Г. Братенькова гэгшэд хүсэтэ ЗАВ-20 агрегадые hаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, алтан шара шэниисын задарюун томо орооhон шааяса урдана. Энэ хадаа түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын намарай ургасын урасхал ха юм.

Д. САНДАНОВ, манай корр.

ССCР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Зунай XXI Олимпиин наадануудай мүрысөөнүүдтэ спортивна үндэр ехэ амжалтануудые туйлаhанаинь түлөө ССCР-эй Верховно Соведэй Президиум 1976 оной сентябриин 10-да абаhан Указаараа спортсменүүдые, тренернүүдые, физическэ культура ба спортын хүдэлмэрилэгшэдые ССCР-эй орден, медальнуудаар шагнаба.

ССCР-эй спортын габьяата мастернууд Н. Е. Андрианов, Л. К. Тедиашвили, Л. И. Турищева, Н. С. Ярыгин, ССCР-эй габьяата тренернүүд В. М. Игуменов, А. П. Силаев, Н. Г. Толкачёв, ССCР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура ба спортын комитедэй түрүүлэгшэ С. П. Павлов Ленинэй орденоор шагнагдаа.

27 хүн — Ажалай Улаан Тугай орденоор, 28 хүн — Арадуудай Хани барисаанай орденоор, 93 хүн — «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, 7 хүн—Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор, 124 хүн — «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар, 60 хүн «Ажалдаа шалгарhанай түлөө медаляар шагнагдаба.

Указ «ССCР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүдтэ», «Труд», «Комсомольская правда», «Советский спорт» газетэнүүдтэ толилогдохо.

УРГАСА ХУРЯАЛГА— БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

КРАСНОДАР. Кубаниин колхоз, совхозууд хабар тариигдаhан орооhото ургамалнуудай гол зүйл болохо кукуруза хуряажа захалба. Механизаторнууд 360 мянган гектар гү, али нёдондо жэлэйхиhээ 117 мянган гектараар ехэ талмай дээрэhээ ургаса хадажа абаха.

Кукурузын түрүүшын мянгаад тонно орооhон гүрэнэй амбаарта хаагдаба. Байгша ондо кубаниинхид кукурузын 700 мянган тонно орооhо Эхэ орондоо худалдаха хараа түсэбтэй юм.

САРАТОВ. Областиин колхоз, совхозуудта просо хуряажа байнхай.

Новоузенска районой А. Н. Радищевай нэрэмжэтэ совхозой А. Дурневай бригада механизаторнуудай мүрысөөндэ шалгарба. Тэрэ уhалууриин газарай гектар бүхэнhөө 40 центнер просо хадажа абаа. Энэ үнэтэ ургамалай иимэ үндэр баян ургаса эндэ хэншье ургуулаагүй юм.

КАЛУГА Жиздринскэ районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд Т. Жаворонков, Г. Булычев, Н. Серов гэгшэд таряа хадалга дээрэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаба. Эдэнэр намар тариигдаhан «Мироновская-808» сортын шэниисын гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 56 центнер хуряаhан байна. Газар тарялан шанаржуулан hайжаруулhанай ашаар эндэ иимэ үндэр баян ургаса түрүүшынхеэ абтаба.

Энэ жэлдэ ажахыда намарай тарилгын талмай хоёр дахин үргэдхэгдэхэ юм. Эгээн үрэжэл hайнтай газарта тарилга хэгдэхэ, эрхим шанартай үрэhэ хүрэнгэ бэлэгдэхэ.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Хойто-Осетиин талата нютагуудай ажахынууд наран сэсэг хуряажа захалба. Зундаа бороо хуратай байhан дээрэhээ дулаанда дуратай энэ ургамал гаража ядаа hэн. Тиигээшье hаань, таряашадай оролдолго ашаяа харюулаа: гектар бүхэнhөө 16 центнер наран сэсэг хуряагдана.

Ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр абахын тула хуряалгын бүхы агрегадууд шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Автономито республикын бэлэдхэлэй пунктнуудта түрүүшын зуугаад тонно наран сэсэгэй эдеэн тушаагдаба.

МАХАЧКАЛА. Кизлярска районой таряа тушаан абадаг пунктда түрүүшын мянган тонно барайгар адхагдаа. Эндэ 20 мянга шахуу гектар дээрэ энэ үнэтэ ургамал hуулгагдаhан байна. Дагестанай барайгар тариигшад энэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахые хараална

(ТАСС)..

«РАДУГА» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл ододые хэрэглэжэ, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдые, телевизионно дамжуулгануудые, саашадань хүгжөөхэ программын үндэhөөр, телефонно-телеграфна радио-холбоое сантиметрэй долгин дээрэ таhалгаряагүйгөөр, түхэрсэн сүүдхэ соо бэелүүлхэ, Түбэй телевидениин үнгэтэ ба юрын программануудые «Орбитын» станцинуудта нэгэн доро дамжуулха ретрансляционно аппаратуратай «Радуга» гэжэ хэмэл одон 1976 оной сентябриин 11-дэ Советскэ Союзhaa табигдаба.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон иимэ параметрнүүдтэйгээр замдаа гаргагдаа:

— Газарай нюрууhаа саада захань — 35.900 километр;

— 24 час соо Газарые тойроно;

— замайнь hөөлжүү — 0,3 градус.

Хэлхеэ холбооной ба телевидениин ретрансляционно аппаратураhаа гадна, элдэб түхеэрэлгэнүүд хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Эдэ аппаратурануудынь hайнаар хүдэлнэ.

ГЭЭГДЭЛЬЭЭ ГАРАА

Алташын фермэ нёдондо энэ үедэ үдэрэй 13 центнер hү haадаг байhан haa, мүнөө 25-26 центнер hү абана. hаамхай үнеэдээ hаянай байлгажа эдеэлүүлээд, тус бүриhөөнь 9—10 килограмм hү haана.

hая жэлэй үнгэрэгшэ найма hарын дүнгөөр Алташын фермын hаалишадай колхоздо ходо түрүү ябаhан Покровскынгоо фермынхидhээ ехэ hү hаагаад, мүрысөөндэ тэдэнээ илажа гараад байхадань, нютагайнь зарим зон гайхалсаа юм.

Тиигэхэншье гайхалгүй hэн. Энээниие тайлбарилхын тула хэдэн тоо, баримта дурдая. Урзанда жэлдэ Покровскын фермын үнеэн бүриhөө 2246 килограмм hү haахадань алташынхин 1825 килограмм hү үнеэн бүриhөө абаhан байгаа. Нёдондо түрүүшынхи фермэнь үнеэн бүриhөө — 2017 килограмм, хоёрдохи фермэнь – 1613 килограмм hү hаагаа юм. Байгша оной эхеэр шье алташынхид нүгөөдүүлhээ баhал холо гээгдэжэ ябаа

— Энэ фермын гээгдэл тухай суглаан, зүблөөнүүд дээрэ нэгэнтэ бэшэ хэлсэгдэhэн, шүүмжэлэгдэhэн, тодорхой хэмжээнүүдшье абтаhан байха. Теэд эрид хубилалта болоодхидоггүй hэн. Колхозой правлени, парткомой зүблөөн дээрэ үшөө дахин hайса хэлсэжэ үзөөд, байгша оной апрель hарада энэ фермые даагшаар Ульяна Григорьевна Афанасьевае томилоо hэмди. — гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Ч. Ц. Цыбикдоржиев хөөрэнэ.

Хэнэйшье мэдэhээр ямаршье ажалда амжалта, hайн үрэ дүн гэнтэ бэлэхэнээр, эди шэдеэр туйлагдадаггүй ааб даа. Тиинэз тиитээрээ олон жэлдэ гээгдэжэ ябаhан, муугаар хүдэлдэг гэжэ тоотой болошоhон фермые гэнтэ урагшань татажа. түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахын тула горитой саг, ехэхэн оролдолго, хүсэн хэрэгтэй. Тиигээдшье энэмнай ганса хүнэй бүтээжэрхихэ юумэн бэшэ бшуу.

Гэбэшье, тиимэ үни болоогүй байхада Алташын фермын байдал хараа байса hайжаржа, ажалайнь дүн эли бодо ондоо болоjo эхилээ hэн. Хэрбээ жэлэй түрүүшын гурба hарын социалис мүрысөөнэй дүнгөөр алташынхид үнеэн бүриhөө haahan hүнэйнгөө хэмжээгээр Покровскын фермэhээ 62 килограммаар гээгдэжэ ябаhан haa, зургаа hарын дүн гаргахада тэдэнээ хүсэжэ, урдань ороод ябаба. Мүнөө жэлэй үнгэрhэн найма hарын туршада Алташын фермын hаалишад үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1441 килограмм hү, тэрэ тоодо август соо үнеэн бухэнhөө 231 килограмм hү абаа. Харин Покровско фермэнь үнеэн бүриhөө 1339 килограмм, тэрэ тоодо августда —193 килограмм hү haahan байна.

— Хайшан тэжэ түрүү фермэсэ иимэ түргэн хүсэжэ, урдань оробо гээшэбта? — гээд, Ульяна Григорьевнаhaa асуубабди.

—Эндэ тиимэ гайхалтайшье юумэн үгы. Юрэдөө, хэды болотор гээгдэнгя тоотой ябаха, ходол зэмэ, шүүмжэлдэ орожо байха зомбибди гэжэ өөhэдөө хэлсээд, ажалаа hайжаруулха гэжэ булта шадалаараа оролдоо гээшэбди. Колхозой правлени, партком манда ехэ туhаламжа хүргөө. Илангаяа малаймнай бэлшээрине hайжаруулха, үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые шиидхээ. Баhа хүн бүхэнтэй үнэн сэдьхэлhээ hайнаар хөөрэлдөөд, үгэсэ ойлголсоод, хэрэгтэн газартань шанга эрилтэшье табяад байхада, ажал яhала бүтээсэтэй байдаг гэжэ hанагшаб. — гээд, нүхэр Афанасьева хэлэнэ.

Түрүүн фермын байдалтай танилсаад, хэн hаалишанай ямараар хүдэлдэгые хараад байхадаа, малшадаа бултыень суглуулжа, үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэхэ гэжэ тэрэ шиидэhэн байгаа.

— Үбhэ тэжээл дутамаг, үнеэднай үүлтэр муутай гэнэбди. Тэсэд таанадтай зэргэлээд, адли эрхэ байдалда хүдэлжэ байгаад, Полина Куприянова, Матрена Гуслякова, Галина Слепнёва гэгшэд жэл бүри үнеэн бүхэнhөө 1900—2000 килограмм hү haана. Харин тинхэдэ зарим мантнай үнеэн бүриhөө жэлдээ 1300—1400 килограмм hү абана. Энээн дээрэhээ харахада, булта үнэн зүрхэнhөө оролдоно гэхын яашье аргагүйл даа. Жэшээнь, нэгэ hаалишаниинь нүгөөдэhөө жэл соо үнеэн бүриhөө 100—150 килограммаар ехэ hү hаабашье гэлэн. Эндэ балай гайхалгүй. Хүн бүхэнэй мэргэжэл шадабари адли бэшэ байдаг ааб даа Харин зарим нүхэдэймнай түрүүшүүлhээ аяар 800—900 килограммаар бага hү үнеэн бүриhөө hаажа байха гээшэмнай эшхэбтэр. Үнеэдтэ үбhэ тэжээл тон адли рационоор үгтэнэ, малай үүлтэршье аб адли. Гансал зарямамнай бухы хүсэл эрмэлзэлээ гаргажа хүдэлнэгүй гээшэ, — гэжэ Ульяна Григорьевна сэхэ хэлээ hэн.

Фермынгээ малай байры газаа, досоохиие, hү тушаажа абадаг, хүргэдэг гаhалга соогуурхиие ариг сэбэр байлгаха, бүхы хүдэлмэреэ нэгэ тогтомол саг соо хэхэ, үнсэдэй үбhэ тэжээлые үгэhэн hү шэмынь зэргээр, зүб рационоор эдюулхэ гэхэ мэтэ нарин гурим тогтоогдоо.

Энэ жэлдэ фермынхид илангаяа малайнгаа зунай бэлшээрине hайнаар эмхидхээ. Урдань малшадай үнсэдые hүниндөө хэр зэргэ адуулдагыень. бэлшээрээ яажа hэлгэдэгыень хэншье шалгадаггүй hэн. Гадна, мүнөө жэлдэ гансахан бэлшээриин ногоондо найдаад hуугаагүй, бүхэли зундаа фермэ дээрээ талхаар бурдууг хэжэ (haaгдаhан hүнэй литр бүхэндэ 500 грамм таряа) эдюулээ. Августын тэнгhээ хойшо зелёнко сабшаад нэмэлтэ ногоон тэжээл малдаа hайса үгэжэ эхилээ hэн.

— Тингэжэ энэ фермэ мүнөө бүхы 280 үнеэдhээ үдэрэй хамта 2500 гаран килограмм hү haaна, тэрэнэйнгээ 90 шахуу процентые бэлэдхэлэй пунктда тушааана. Алташынхид hү hааляа нёдондонойхитой сасуулхада хоёр дахин дээшэлүүлээд байна. Мүнөө сентябриин эхеэр үнеэдээ hайн бэлшээридэ адуулаад, гол түлэб уянда байлгаад, дүүрэн рационоор эдеэлүүлжэ эхилбэ. Һү hааляа үшөөл нэмээхэ байхадаа, — гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Цыбикдоржиев hаяхан манда мэдээсээ.

Урда жэлнүүдтэ энэ фермэдэ үнеэн бүриhөө 2000 килограммhaa дээшэ hү hаадаг hаалишад үгы байhан юм. Харин мүнөө найма hарын дүнгөөр Матрёна Гуслякова, Галина Слепнёва, Полина Куприянова болон бусад үшөө 7—8 hаалишад үнеэн бүриhөө 1500—1700 гаран килограмм hү haагаад байна. Жэлэй эсэс болотор дүрбэ hара соо тэдэнэр булта 2—2,5 мянган килограммда хүргэхэ гүйсэд аргатай болонхой

М. НАМЖИЛОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

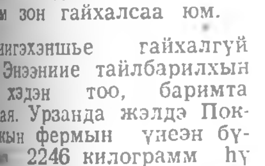

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ҺАЙН ЭМХИДХЭЛЭЙ ҮРЭ ЕХЭ

«Мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэриин эгээл харюусалгатай, орёо, түгэсхэхы шата ерээ. Энээнэй дүнгүүдһээ жэлэй эсэсэй дүнгүүд тодорхойлогдохо байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ хэлэһэн үгэһөө.

Ороноймнай арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болохо хүдөө ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула КПСС-эй XXV съезд арбадахи табан жэлдэ горитой ехэ зорилгонуудые хараалһан гээшэ. Энээниие амжалтатайгаар сүм бэелүүлхын тула хүн бүхэн ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха, мүнөөнэй эрдэм-наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэһээ гадна һалбари бүхэнөө томодхожо оньһожоруулха болоно. Тэрэнһээ гадна ажалайнгаа шанар һайжаруулжа, үйлэдбэриингөө аша үрэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табигдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай аймагай ажахынуудта гол һалбаринуудаа түсхай шэглэлтэй болгожо, ехэ продукци гаргаша багатайгаар абаха талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдадаг болоо. Энээнэй ашаар үнгэрһэн табан жэлэй туршада совхозуудай экономикошье эрид бэхижэжэ, газар таряалангай болон мал ажалай продуктнууд бүри элбэгээр абтажа, гүрэндэ тушааха түсэб сүм бэелүүлэгдэдэг, үлүүлэн дүүргэгдэдэг болонхой.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада аймаг дотор хүдөө ажахын продуктнуудые абалга наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо 4 миллион 850 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 39 процентээр дээшэлээ. Тиихэдэ мяха абалгамнай жэл бүри 3.050 центнерээр, һүн 2.000 центнерээр нэмэдэг, ороoһото ургамалнуудай ургаса горитойгоор дээшэлдэг байһан юм. Энэ амжалта гол түлэб адууһа малай ашаг шэмын эрид нэмээгдэһэнэй, газар таряалан эрхилхэ хүдэлмэриин һайжарһанай ашаар туйлагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Саашадаа энэ амжалтаяа улам батадхахын тула аймагай ажахынууд нэн түрүүлэн малайнгаа үүлтэр һайжаруулжа, һүрэгөө олошоруулха зорилготой. Хэрбээ газар таряалангай талаар хэлэхэ болоо һаа, ороoһото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса эрид дээшэлүүлхэ, илангаяа хартаабхын тарилга ехээр үргэдхэһэнэй, мүн сабшалангаа эрид һайжаруулһанай ашаар адууһа малаа, гахай, шубуудаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха бологдоно. Тиимэһээ мүнөө партиин райком, аймгүйсэдком болон хүдөө ажахын органууд КПСС-эй обкомой шиидхэбэринүүдые сүм бэелүүлхэ зорилготойгоор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгжүүлхэ, тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха холын хараатай хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Саашадаа ороoһо таряанай ургаса дээшэлүүлжэ, шэнниисэ, ешмээн, горох ехээр абажа бэлэдхэхын хажуугаар хартаабхын тарилга горитойгоор үргэдхэгдэхэ хараатай. Байгша ондо хартаабха тарилга ажахы бүхэндэ 80 гектараар үргэдхэгдэхэ. Тиихэдэ табан жэлэй эсэстэ энэмнай хоёр дахин шахуу нэмээгдэхээр хараалагдана. Хартаабхын тарилгын үргэдхэгдэхэдэ, мүн ургасынь эрид дээшэлүүлэгдэхэдэ, хартаабха ехээр абтажа бэлэдхэгдэдэг болохо байна. Тиин энэ ехэ ургасая гутаагүй һайнаар хадагалхын тула хартаабха хадагалха складууд баригдажа захалхань. Гансахан байгша ондо бүхыдөө 2.000 тонный багтаамжатай хоёр томо склад ашаглалгада тушаагдахаар түсэблэгдэнэ. Харин табан жэлэй туршада 12 мянган тонный багтаамжатай хартаабха хадагалха складууд шэнээр баригдаха ,жэшээтэй.

Саашань, малай тэжээлэй бааза бэхижүүлхэ талаар хүдэлмэри нёдондо жэлһээ ябуулагдажа захалһан, мүнөөшье үргэлжэлүүлэгдэһээр. 1975 оной намарһаа эхилжэ аймаг дотор 30 мянган гектарта намарай паар хахалагдаа, ерэхэ жэлэй ургасада хэрэгтэй 154.200 тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргагдажа, 17.620 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

Тиихэдэ ургаса багатай сабшалан, һөөг бургааһанһаа, ой модонһоо сэбэрлэгдэһэн ба намаг налхиһаа хатаагдаһан газар хахалжа элдүүрилһэнэй ашаар байгша ондо тарилгын газар 1975 онойхиһоо 1.500 гектараар үргэдхэгдэжэ, бүхыдөө 46 мянган гектарта хүргэгдэбэ.

Үнгэрэгшэ хабарпаа эхилжэ, аймаг дотор сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ зорилготойгоор агротехническэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Түсхайлан хэлэбэл, 3 мянга гаран гектар сабшалан дээрэ наг шэбхэ тараагдажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа, мүн шэмэтэ ногооной үрэһэн таригдаа. Гадна ургаса багатай 760 гаран гектар сабшалан дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри ябуулагдажа, 650 гектарта олон жэлэй ногоон таригдаһан байна.

Мүнөө аймагай ажахынуудай мэргэжэлтэд шэнэ сортын тэжээлэй ургамалнуудые рижа, туршалгын ехэ хүдэлмэри хэнэ.

Жэшээлбэл, Байгалай совхоз нёдондо эгээл түрүүшынхиеэ наран сэсэг горохтой холижо тариһан юм. Энээниие тарихадаа нэн түрүүлэн газараа һайнаар элдүүрилжэ бэлдэһэн байна. Удаань энэ поли дээрээ наран сэсэг тараад, тарилгадаа зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн, борнойлһон юм. Һүүлээрнь энэ наран сэсэгэйнгээ поли дээрэ горох хэрээһэлэн тариһаниинь намартаа гектарай 180—200 центнер ногоон эшэ набша хуряагдаа бэлэй. Энэ түрүү аргаяа байгша ондо баһал хэрэглэжэ, 2.500 гектарта горох наран сэсэгтэй холижо тараяб.

Имэ тарилгын нилээд аша үрэтэй байһаниинь элирүүлэгдээ. Юуб гэхэдэ, горох наран сэсэгтэй холижо тарихада сагай уларилай таарамжагүй, ган гасуур жэлдэшье тогтууритай баян ургаса абтана. Байгша оной хабар, зунай эхэр хура бороогүй ган гасуур байгаашье һаань, горох, наран сэсэгэймнай холисо һайнаар ургажа, малай шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэжэ байна.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын бэрхэтэй байдалһаа тобшолол хэжэ, аймагай ажахынууд нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ 27 звено эмхидхээ. Эдэ звеногой үбһэшэд түсгаар сабшалангай ургаса хуряаха бэшэ, харин ойн соорхойн, намаг налхиин ногоо түүбэрилэн сабшажа суглуулна.

Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ совхозуудта аймагай промышленна предприятинуудай, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад горитой туһаламжа үзүүлээ. Мүнөө эдэнэй хүсөөр 10 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдээд байна.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ, бии байгаа хүсэ шадалаа элсүүлһэнэй ашаар 122 мянган центнер үбһэ нөөсэлөөд, энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээрбди. Зарим ажахынуудта байгша ондо нёдондонойхиһоо горитой ехэ тэжээл абахаар багсаагдана

Аймагай ажахынууд мүнөө 61 мянган тонно силос дараjа абаа гэхэ гү, али дээрэ хэлэгдэһэн наран сэсэг горох хоёрой холисо тариһанай ашаар нёдондонойхиһоо 7 мянган тонно үлүү нөөсэлбэ.

Мүнөө үбһэ хуряалгаяа үргэлжэлүүлхын хажуугаар ногооной гурил гаргаһан зандаа. Мүн таряа хуряаха, хартаабха малтаха хүдэлмэри хаа хаанагүй эхилшоод байна. Һүүлэй дүнгөөр аймагаймнай ажахынуудта 8885 гектарай ороoһото ургамалнууд сабшагдажа, тэрэнэй 5.191 гектарынь хуряагдажа, 60 мянган центнер ороoһон сохигдожо суглуулагдаа гэхэ гү, али гектарай 12,3 центнер таряан хуряагдана. Тиихэдэ совхозой хартаабхашад 200 гаран гектарай хартаабха малтажа, гектар бүриһөө 100 центнер ургаса суглуулна. Харин Оймoрой совхозой хартаабхашад энэ жэлдэ амжалтатай ябана гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушар нимэһээ, эдэнэр гектарай 120 центнер хартаабха малтажа, шэнэ ургасынгаа дээжэ түрүүлэн гүрэндэ тушаажа захалаа.

Мүнөө үедэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье һаа, механизаторнууд ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзорто хуряахаар оролдожо, бүхы арга боломжоео хүсэд хэрэглэнэ. Жэшээлбэл, Кабанскын совхозой комбайнер Валерий Идрисов богонихон саг соо 5 мянга гаран центнер таряа сохижо, мүрысөөнэй манлайда ябана. Богонёор хэлэхэдэ , республика дотороо үүсхэл гаргаһан Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй уряа һайшаан дэмжэгдээ.

А. БЕРЕЩИНОВ.
КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ОРЕНБУРГСКА ОБЛАСТЬ. Первомайска районой «Россия» колхозой таряа хуряалгын транспортна звеное даагша Василий Иванович Савкусановой нэрэ мэдээжэ болонхой. 3 комбайнһаа бүридэдэг звено 60 мянган центнер таряа сохихо гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү комбайнер В. Савкусановой комбайн дээрэ удаадахи одон зурагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Казахстанда таряа хуряалгаар түрүү Ленинэй ордендо хоёр удаа хүртэһэн Кустанайн областьдо энэ жэлдэ баян ургаса хуряагдахаар хараалагдана. Мүнөө эндэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Хүсэтэ шэниисын сортнуудта илангаяа ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ шэниисэ 3,5 миллион гектар газарта таригданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй орденто «Краснопресненский» совхоздо хүсэтэ шэниисын баалнууд сохигдоно.

ТАСС-ай фотохронико.

МАЛАЙ ТАРГАН — БЭЛШЭЭРИИН ХҮСЭНЬӨӨ

Үүр сайжа эхилхэтэй сасуу Юрөө голые үгсэжэ, Бальчин хүнды гэжэ газарта хүрэбэбди. Эндэхи амгалан, намжаа хадын тунга һайхан ногоондо бэлшэжэ ябаһан тобир тарган тугал, буруунууд набша намаагаи шэмэтэйень шэлэн бэдэржэ, амтархан зулгаана. Ниитын һүрэг мал адуулагша табяад наһанай, томоотой түбшэн янзын эхэнэр Юрөө голой налуухан эрьедэ морёо уһалжа байба...

Оршон тойрон ой тайгаар, шугы бургааһаар хүреэлэгдэнхэй, орьёл торьёл уулануудта шубуудай донгодохонь хүнэй сэдьхэл баясуулхаар. Энэ үлзы тэнюун нютагта Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эрхим малшадай нэгэн Цырен-Дулма Цырендоржиевна Будажаповатай танилсагдаа. Тэрэнэй гуша гаран жэлэй хугасаа соо мал харууһалха талаар олоһон дүй дүршэл, үдэр бүриин ажал хэрэг тухай һонирхогдоо.

Тодорхойлходо, энэ нүхэр 150 бүрүү, тугалнуудые бэлшээн тарганууулжа байна.

— Бидэнэр Захааминай малшадай хандалга бэшэгтэй үни танилсаа һэмди. Харууһалжа байһан тугал, буруунуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 100 үдэр соо зуун килограмм нэмээхэ гэжэ эрид шиидэнхэйбди. Зүгөөр оролдосо хэшээлтэйгээр хүдэлхэдэ али юумэн бүтэсэтэй, урагшатай байдаг гээшэ. Бидэшье зорилгондоо хүрэхэ, зууһанаа алдахагүй банхабди. Сэхыень хэлэхэдэ гүрэндэ худалдадаг мяханай 50 процентнь үхэрэй мяхан болоно. Тиимэһээ илангаяа бүрүү, хашарагуудые оролдосотой һайнаар бэлшээн тарганууулха, гүрэндэ тушааха гээшэ манай үдэр бүриин ажалһаа нилээд дулдыдаха байна. Юрэдөө малые намар зунай, ута намарай, урин дулаанда һайн бэлшээридэ шахан тарганууулаад, түрэл орондоо тушаахада, хэды шэнээн ехэ олзо доход колхоздо ороxo байгаб, — гээд Цырен-Дулма хургаа даран тоолобо.

Үхэршэн малаа шадажа бэлшээхэ, саг сооhь уһалхаһаа гадна минеральна тэжээл эдюулхэ хэрэгтэ онсо анхарал табина. Тиимэл хадаа тэрэнэй харууһалжа байһан залуу малай тус бүриин шэгнүүр сүүдхэлээ 800—900 граммаар нэмэжэ байна бшуу.

— Үшөөшье һайн амжалта туйлагдаха байгаа Теэд бэлшээримнай дуталдана. Манай гүүртэһээ холошье бэшэ хэдэн отара байрланхай. Хонидой бэлшэһэн газарай ногоон хурса хажуураар сабшаһан шэнги, үхэр малай зулгааха юумэн хомор байдаг. Минии һанахада, тугал, буруунуудые бэлшээхэ газарые амдарлан, хорёолоод, манда даалгажа үгөө һаань хэды һайн бэлэй. Энэ асуудалаар «Буряад үнэн» газетэдэ зүйтэй зүбөөр бэшэгдэһэн байна, — гэбэ.

Дурсагдагша нүхэр тугал, буруунуудаа түхэреэн сүүдхэ шахуу бэлшээнэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Имагтал харанхы һүни хэдыхэн час гү, али үдэрэй аяма халуунда малаа амаруулдаг заншалтай. Тиихэдэ бэлшээриеэ, холимол болон минеральна тэжээлээ зүбөөр хэрэглэн, малаа шадажа адуулдагынь бүришье һайшаалтай.

Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй зун, нажарай зулгы дулаан һаранuудта малаа һайса бэлшээжэ, атар тарган болгоод, хэдэн зуун центнер эрхим шанартай мяха Эхэ орондоо элбэгээр тушааха уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхэ арюун эрмэлзэлтэйгээр энэ малшан үсэд шангаар тэмсэнэ. Сэлэнгын аймагай үхэршэдэй мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсаһан мал ажалай нэгэдэхи классай мастер Цырен-Дулма Будажапова колхозой правлениин, парткомой баяр баясхаланда оло дахин хүртэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө Цырен-Дулма Будажапова байгша оной август һарада СССР-эй ВДНХ-гай мүнгэн медаляар шагнагдаа.

Р. БАЛДАНОВ.
манай корр.

ТАБАН ЖЭЛ — АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ХОЁР ДАХИНААР ДЭЭШЭЛЭЭ

«Ашаг үрын, шанарай табан жэлдэ — габшагай ажал!» гэһэн уряа локомотив-вагон заһабарилгын заводой цехүүд дотор соносхогдонхой. Энэ табан жэлдэ заводто ехэ даабари үгтөө. Үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулхада үйлэдбэриин даабари хэдэн зуу мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдэхэ байна.

Жэшээлхэдэ, вагоной мөөрнүүдэй цехтэ үйлэдбэриин түсэб юһэдэхи табан жэлэйхиһээ 50 процентээр ехэ болгодоо. Иимэ ехэ даабари дүүргэхын тула арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэхэ, ажалаа һайнаар эмхидхэхэ эрилтэ табигдаа. Цехэй коллектив дээшэлүүлэгдэһэн түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээ. Тепловоз болон электровозуудай двигательнүүдэй подшипнигуудые заһабарилдаг ба вагонуудай мөөрнүүдэй ролигуудые суглуулдаг бригаданууд энэ социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай.

Яков Яковлевич Казаковой даадаг бригада урдань һара соо роликово 1.700 подшипник заһабарилдаг байгаа. Арбадахи табан жэлдэ ехэ даабари абаһан участок мүнөө һара соогоо 3,5 мянган подшипник суглуулдаг болоо.

Энэ участок ямар аргаар ажалайнгаа бүтээсэ аяар хоёр дахин дээшэлүүлбэб гэжэ һонирхоходо, Я. Я. Казаков ингэжэ хөөрэнэ:

— Бидэнэр ажалаа өөһэдөө хинан шалгадаг болообди. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө хүдэлмэришэн бүхэн оролдоно. Дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд залуу нүхэдөө шефтээ абажа, ажалда дүршүүлнэ.

Тэрэнэй ингэжэ харюусахань ехэ зүб. Заводто хорёод жэлдэ ажаллажа байгаа слесарьнууд Сулейманов, Худяков, Фёдоров залуу хүдэлмэришэдтэ дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ. Бүтээһэн ажалайнгаа түлөө омогорхохоор, мэргэжэл шадабаряа гарган ажаллахаар залуушуулые һурган хүмүүжүүлнэ.

Ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэтэй хамта продукциингаа шанар һайжаруулаа. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэй заһабарилһан подшипнигуудай шанар тушаа гомдол, ажаглалта абаха ушар үсөөрһэн байна. Хэрбээ нёдондо жэлэй туршада гурбан гомдол абтаһан байбал, энэ жэлэй эхинһээ хойшо нэгэн. ерээ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: роликово подшипнигуудай участок дээрэ. Я. Я. Казаковой даадаг бригадын гэшүүд (баруун тээнь бригадир). Шалгалта хэдэг ахалагша мастер М. Н. Мундуева.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«ПРИБАЙКАЛЕЦ» КОЛХОЗДО

ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР

Энэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлгын табан звено эмхидхэгдэһэн байгаа. Бултадаа оньһожоруулагданхай. Звенонуудай дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэжэ, дүнгүүдынь арба- арбан хоногтоо согсологдоно.

—Тэжээл бэлэдхэлгын түрүүшын үдэрһөө Виктор Григорьевич Красовскиин хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногой коллектив эмхитэй һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр лэ хараалагдаһан түсэбөө дүүргэхэ аргатай, — гээд колхозой парткомой секретарь Василий Григорьевич Балаганский хөөрэбэ.

Тус звеногой хүсөөр 9.300 центнер үбһэн бэлэдхэгдэхэ түсэбтэй байһан юм. Хура бороо орожо, ажалдань нилээд тойбо татаа. Тингэбэшье наратай үдэр, час бүхэниие һамбаашалжа, үбһөө һайнаар хуряахын тула бүхы шадалаараа оролдоо. Һүүлэй мэдээгээр 7.200-гаад центнер эрхим шанартай үбһэн эндэ һурилэгдөөд байба. Сабшаха газарынь үшөө 20-ёод гектар. 1.200-гаад тонно силос дарагдаа.

Механизаторнууд Николай, Фёдор Усольцевтон, морин тармууураар үбһэ тармагшад Николай Баташов, Николай Родионов гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, даабаряа ходо үлүүлнэ. Һургуулиин һурагшад Сережа Быков, Саша Куклик, Вася Зимирев гэгшэд бухал шэрэхэдээ бултанһаа бэрхэ байжа, аха нүхэдтөө магтуулна.

— Үбһэ хуряалга һаядаа дүүрэхэнь. Бүдүүн тэжээл абаха даабаряа дүүргэхэ аргатайбди. Мүнөө үдэр бүри 300—350 центнер үбһэн һурилагдана, — гэжэ нэгэдэхи комплексно бригадые даагша Иван Георгиевич Карачев мэдүүлээ.

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛНА

Ерэхэ жэлэй ургасын һайн үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ колхозой мэргэжэлтэд онсо анхарал хандуулна. Жэшээлэн хэлэбэл, намарай паар хахалалга ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилһэн байна. Силосэй ургамалнуудые хуряамсаараа, хэдэн үдэрэй туршада малаа бэлшээгээд, «булад хүлэгүүд» бураздаа гаргажа эхилнэ.

Колхозой Комын комплексно бригадада намарай паар хахалалга һайн эмхидхэгдэнэ. Үдэрынь хуряалгада, силос даралгада хүдэлэгдэһэн тракторнууд һүниндөө паар хахалалгада табигдана. Тракторист Иван Алексеевич Гончаров бүтээсэ ехэтэй ажалаараа бусадай дундаһаа шалгарна. Энэ нүхэр түрүүшын гурбан үдэрэй туршада 29.5 гектар паар хахалһан байна.

ЯАРСЫН ҮРЭҺЭТЭЙ БОЛОХОНЬ

Илангаяа июнь һарада үнеэдһээ бага һүн абтана. Энээнэй шалтагааниинь мэдээжэ: нэгэдэхеэр, бэлэдхэгдэһэн үбһэн, силос дууһана; хоёрдохёор, ногоон үшөө һайн ургаадүй байна. Тиимэһээ энэ намартаа 10 гектарта яарса тарихамнай, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Александр Алексеевич Шатов хөөрэбэ.

Оройдоо 10 гектарта яарса тараад, һаалиин бүхы үнеэдые ерэхэ жэлэй июньдэ ногоон конвейер дээрэ бэлшээхээ энэ колхозойхид һананагүй. 100—150 гектарта яарса тариха зорилготой байгаа. Теэд үрэһэнэй тариан олдоогүй. Тиимэһээ энэ арбан гектарһаа ерэхэ жэлдэ үрэһэ абажа, саашадаа ногоон конвейерэй талмай улам үргэдхэхэ зорилго табиhан байна. Энэнь саашадаа адууһа малай тэжээлэй һайн баазатай болоходонь горитой-нүлөө үзүүлхэл.

НАГ ШЭБХЭ ЗӨӨГДЭНЭ

Колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ерэхэ жэлэй ургасын түлөө мүнөөнһөө һаналаа ехээр табина. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын, намарай паар хахалалгын түлэг дундаа ябуулагдажа байбашье, адууһа малай байранууд сооһоо наг шэбхэ суглуулжа, таряалан ба сабшаланда гаргажа эхилэнхэй.

Энэ колхоз автомашинануудаар, техникээр баян гэжэ зариман һанажа болохо. Үгы, тиимэ бэшэ. Автомашинанууд бусад ажахынуудтал адли баһал дуталдана. Тиимэһээ бии байһан машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана гээд онсолон тэмдэглэе.

Ямар аргаар? Силосэй ургамалнуудые, малтагдаһан хартаабха ашаһан автомашинанууд адууһа малай байрануудта ерэнэ. Ашаагаа буулгажархёод, малай тэрэл байраһаа хабарай шэбхэ тээгээд, поли ба сабшалан тээшэ табилуулна. Энээгээ буулгаад кузоваа сэбэрлэжэ, ороoһо гү, силосэй ургамал ашахаяа ошохо юм.

Аргыень олоод [illegible] ажахыдашье ашатай [illegible] тай, жолоошодшье гэм[illegible] гүй байна. Автомаши[illegible] жолоошон нэмэлтэ [illegible] абана ха юм.

УЛААН ТУГТА ФЕРМЭ

Тус ажахы һаалиин [illegible] фермэтэй юм. Фермэ[illegible] нэйнь коллектив бүх[illegible] на социалис мүрыс[illegible] оролсожо, арбадахи та[illegible] жэлэй түрүүшын оной [illegible] тэ даабариие амжал[illegible] гаар дүүргэхын түлөө тэм[illegible] нэ. Тэдэнэй мүрысөө[illegible] дүнгүүд һара бүри согсо[illegible] дон гаргагдажа, эрхим[illegible] коллективтэнь [illegible] правлениин, парти[illegible] тэдэй дамжуулгын [illegible] туг, мүнгэн шан барю[illegible] дадаг юм.

Июль һарын дүнгүү[illegible] Иркилигэй һаалиин [illegible] коллектив түрүү һуур[illegible] гаража, һара соо һ[illegible] түсэбтэ даабаряа 118 про[illegible] дүүргэһэн байгаа. Август[illegible] радашье энэ фермы[illegible] урагшатай һайнаар [illegible] жа, түсэбөө баһал үлү[illegible] Тиимэһээ колхозой пра[illegible] ниин, парткомой дамж[illegible] гын Улаан туг энэл [illegible] дээ үлөөгдэжэ, мүнгэн [illegible] нал барюулагдаа. Мү[illegible] үдэр бүри нэгэ үнеэнһээ 7-[illegible] килограмм һүн абтана.

Колхозой һаалиша[illegible] дундаһаа Лидия Никола[illegible] Зенулаева бултанһаа [illegible] дүнгүүдтэй ябана. Энэ [illegible] июль һарада үнеэн бүри[illegible] — 327 килограмм, авгус[illegible] 316 килограмм һү[illegible] байна. Залуу һаалиша[illegible] дундаһаа Маргарита Пол[illegible] ва түрүү зэргэдэ гарана[illegible]

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

Прибайкалиин аймаг.

АРГА БОЛОМЖЫН БАЙБАШЬЕ...

Зунай аяма халуунай, һоно батаганын үе үнгэржэ, намарай һэрюундэ адууһа малай атарлан бэлшэхэ таарамжатай хаһа ерэнхэй. Бэлшээриһээ гадна, элдэб таримал ургамал сабшажа, малаа шахахада таарамжатай юм. Гэбэшье Хурамхаанай аймагай ажахынуудай гүрэндэ тушааһан малынь шанарайнгаа талаар һайн бэшэ гэжэ тооломоор.

Жэшээлбэл, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Очир Галсановай харууһалдаг 745 хонин муу бэшэ хүшэтэйгөөр гүрэндэ тушаагдаһан байна. Нэгэ хониной шэгнүүр дунда зэргээр 36 килограмм татаһан байха юм. Бүхы һүрэгынь юрэнхы бэлшээридэ ябаһан байна.

Тиихэдэ зунай сагта мал тарганууулха байратай Дэрээнэй совхоз хонидоо гүрэндэ тушааха шанарта дүтэлүүлэншьегүй, туранхайгаар тушааба. Эндэхи шахагдажа байһан отара уридшалан шалгажа үзэхэдэмнай, оройдоол 128 хонин мяханда тушаагдаха шэгнүүртэ хүрөөд байһан юм. Зүгөөр совхозой директор А. Э. Аюшиев, главна зоотехник В. Ц. Рабжинов гэгшэд өөһэдөө мэдэжэ байбашье, аймагай зургаануудта дуулгангүйгөөр 656 хонин тушаалгаһан байна. Эдэ хонидоинь 164-ниинь дундаһаа доошоо хүшэтэй, 485-ниинь туранхай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа бшуу. Тушаагдаһан хонидойнь толгой бүриинь шэгнүүр арайхан гэжэ 31,5 килограммда хүрэһэн байна. Эды олон хонидые туранхайгаар гүрэндэ худалдахадаа совхоз ямар ехэ гарза хохидолдо ороно гээшэб. Хайшалалгын һүүлээр ноохонойнь хүсэд ургаагүй байһанһаа хонидонь тушаалгын сэн үшөө 10 процентээр доошолһон байха юм.

Ган гасуур боложо, бэлшээриин ногоон мүртэй ургаагүй гэһэн шалтагаан совхозой хүтэлбэрилэгшэд урдаа барина. Теэд энэнь хангалтагүй хүтэлбэриин гэм зэмые сагааруулнагүй. Совхоздо байгуулагдаһан мал тарганууулгын байра байдал, хамаг арга боломжонь гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Шахамал малда эдюулхээр хараалагдаһан таримал ургамал мүнөө болотор ойроо хүртөөдүй байһаар.

Мал тарганууулха талаар нёдондонойнгоо алдууе тус совхоз дабтана гэжэ хэлэмээр. Ушарынь, 1975 ондо гүрэндэ худалдаһан хонидойнь 82,6 процент туранхай, дундаһаа доошоо хүшэтэй һан юм. Үхэрэйнь дундагын шэгнүүр баһал ага[illegible] килограмм байгаа. Энэ [illegible] лэйшье эхинпээ бэлэдхэ[illegible] пунктда эльгээһэн ма[illegible] 56 процент муу хүшэт[illegible] гэжэ сэгнэгдэһэн юм. Тиим[illegible] һээ Дэрээнэй совхозой [illegible] тэлбэрилэгшэд, мэргэжэл[illegible] эдэ дутагдалнуудаа усал[illegible] ха, гүрэндэ тарган мал [illegible] шааjа, юһэн һарынгаа [illegible] лон бүхы жэлэй түсэб [illegible] жалтатайгаар дүүргэхэ [illegible] рэгтэ хамаг арга болом[illegible] нуудаа элсүүлхэ уялгатай

В. ОЧИРОВ,
Хурамхаанай аймагай хүдөө ажахын продукци худалдан абаха ба шанарыень хинаха талаар гүрэнэй ахамад инспектор.
Д. САНДАНОВ,
манай корр.

...нис хуули, ниитын ...эдэхэ ябадалтай ...эл ябуулха хэрэг... парти тон ехэ ан... ...уулдаг. Һүүлэй хэ... ...туршада энэ асуу... ...хала тогтоолнууд ...ние хэрэг дээрэнь ...н түлөө оролдожо. ... хотын Советскэ ... партийнэ, советскэ, ... комсомолой ...йтын бусад органи... ... нилээд хүдэлмэри ... байна. ...сэдо КПСС-эй Цент... Комитет, Советскэ ...тво «Архидалга ...олизмтай тэмсэхэ ...хули» абаа һэн. ...лые районоймнай ... ехээр һайшаагаа, ...ивүүд хамтынгаа ...уд дээрэ хэлсэжэ, ...жээнүүдые хараа... ...алис хуули бэхи... архидалга ба алко... ... тэмсэхэ асуудал ... Соведэй сесси, гүй... болон саг үргэл... ...иссинуудай заседа... ...ээрэ хэдэн дахин ...хэлсэгдээ.

НИИТЫН ГУРИМ НАРИНААР САХИХА

Архидалга ба ниитын журам эбдэхэ ябадалтай тэмсэхэ тусхай комиссинууд районой Соведэй гүйсэдкомой, предприяти, организацинуудай дэргэдэ байгуулагдаад, ажалшадай дунда нилээд хүдэлмэри ябуулжа байна. Һүүлэй үедэ архи худалдалга гуримшуулагдаа, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ, гэгээрэлэй, хуули тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Энэ талаар илангаяа Кировэй нэрэмжэтэ заводой, Улаан-Үдын авиапредприятиин, хүдөө нютагай кадрнуудые бэлэдхэхэ техникумэй болон бусад коллективүүдэй дунда ябуулагдажа байгаа хүдэлмэри һайшаамаар.

Партийнэ, советскэ, ажахын болон административна органуудай ажалшадай дунда горитойхон хүдэлмэри ябуулһанай ашаар дээрэ дурсагдаһан, мүн бусадшье предприяти, организаци болон һургуулинуудта ажалай болон ниитын журам эбдэхэ ушарнууд нилээд үсөөрөө. Гэбэшье гэмтэ ябадал районд омнай үшөөл ушарһаар.

Шэнжэлжэ үзэхэдэ, гэмтэ ябадалай 70 процент архи ууһан дээрэһээ болоно. Тиихэдэ иимэ ябадал хэгшэдэй 40 процентнь эхин һургуулиин эрдэмтэй, 37 процентнь газетэ, журнал, ном уншадаггүй, кино ба телевизор харадаггүй, тэдэнэй олонхинь ниитын ажабайдалда хабаадалсадаггүй хүнүүд болоно. Эрдэм һургуулида һураагүй, болбосорол хүмүүжүүлгээр бага хүнүүд архи ехээр ууна, гэмтэ ябадал хэнэ гээшэ.

Илангаяа хурим түрэ дээрэ, хүнэй түрэһэн үдэр тэмдэглэхэдэ, хүбүүдые армида ябуулхадаа ехэ архидаа хэхэ ушар үзэгдэнэ. Гэмтэ ябадалай шалтагаан эндэһээ эхитэй. Энэ талаар хэдэн жэшээнүүдые дурдажа болоно.

1975 оной октябриин 21-дэ Дивизионная тосхондо ажаһуудаг Ивановой бүлэтэн хүбүүгээ армида үдэшэлгые тэмдэглэбэ. Табяад хүн суглараа Үдэшын 10 часай үеэр тэдэнэр ехээр һогтожо ерээд. хоорондоо наншалдажа эхилээ. Тэрээн соо хоёр хүн хутагаар хадхуулаа һэн. Тиигэжэ хэдэн хүн сүүдлүүлжэ, гэмээ амсаһан байха.

Байгша оной январиин 5-да Стеклозавод тосхондо ажаһуугша Елбашкинова түрэ хээ. Ехээр һогтоһон айлшадай дунда наншалдаанай болоходо. «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн Бунков гэгшэ алуулһан байна.

Архиһаа боложо зарим хүнүүд ажалһаа гээгдэнэ, ниитын журам эбдэнэ, гэр бүлэһөө һалажа, үрэ үхибүүдээ хаяна. Иимэ ушарнуудтай зарим газарта үшөөл һулаар тэмсэнэ. Илангаяа судна бүтээлгын, ликёр ба архиин, пивын, «Электромашина» заводуудта, Буркооп союзай автобазада ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Эндэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд, ажалай ветерануудай болон эхэнэрнүүдэй соведүүд, нүхэдэй сүүдүүд, арадай дружиннигууд бии аад, архи ууха, ниитын журам эбдэхэ ябадалтай һулаар тэмсэнэ.

Жэшээлхэдэ, «Электромашина» заводто гэмтэ ябадал гаргаха ушар олошороо. Ажалай үедэ архи ууха ябадал дайралдана. Байгша оной апрелиин 7-до хүдэлмэришэд В. А. Килин, П. П. Постовской, А. Г. Трофименко, И. А. Бушков, В. Д. Цыбиков гэгшэд үдэр дунда архи уужа байтараа баригдаа. Апрелиин 19-дэ Твердовский, Санжиев Анторгов болон бусад баһал ажалаа хаяад архи ууһан юм.

Судна бүтээлгын заводто зарим нэгэн хүдэлмэришэд, хүтэлбэрилэгшэд баһал ажалай үедэ архи ууна, ажалһаа гээгдэнэ, ниитын журам эбдэнэ. Байгша оной 4 һарын туршада 23 хүдэлмэришэд архи уугаад, ажалдаа гараагүй, февралиин 24-дэ 6-дахи цехэй мастернууд Н. А. Михалёв А. Я. Верганов хоёр ажалладаг газартаа архидаһан байна. 42-дохи участогай начальник В. Г. Галимов, заводой ахамад хинагша Медведев гэгшэд тэлэрүүлгын газарта ороһон, мастер Шелаев хулиган ябадал гаргаһанайнгаа түлөө арадай сүүдээр сүүдлүүлһэн юм.

Архи уугаад ажалай журам эбдэдэг хүнүүдтэ шанга эрилтэ табигданагүй. Энэ жэлэй февраль, март, апрель һарануудта ажалдаа гараагүй 8 хүндэ ямаршье хэмжээн абтаагүй. 7-дохи цехэй шофер А. У. Кулибаба 1975 оной һүүлээр гурба дахин тэлэрүүлгын газарта ороо. Тиигэбэшье тэрэ ямаршье зэмэ абаагүй. Архи уугаад аашалһан А. А. Блинников, А. Х. Закиев А. В. Могилевец, П. А. Трубачук гэгшэд баһал зэмэлүүлэнгүй үлэшөө.

Һүүлэй үедэ һаһаа гүйсөөгүй үхибүүдэй журам эбдэхэ ушар үзэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, зарим һургуули, түрэлхид үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын, ойлгуулам жын хүдэлмэри һулаар ябуулна.

Энэ 9-дэхи, 16 дахи, 43-дахи, 44-дэхи һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хамаатай. Дурдагдаһан һургуулинуудай зарим багшанар һурагшадай сүлөөтэй сагаа ямараар үнгэргэдэг бэ гэжэ анхарнагүй, түрэлхидтэйнь холбоо барисаагүй байдаг.

Социалис хуули эбдэхэ, архи уугаад ажалай болон ниитын журам эбдэхэ ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэхэ тон харюусалгатай уялга партийнэ, советскэ, профсоюзай, комсомолой болон ниитын организацинуудай урда табигдана. Энэ гүрэн түрын удха шанартай хэрэгтэ предприяти, организаци, эмхи зургаануудай болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мастернууд, бригада, участок, отделенине даагшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Д. БУДАЕВ.
Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой прокурор.

...МЭНГЭҺЭЭ ...ӨДЭЭСЭНЭ

...ЭДӨӨ ХҮРӨӨ

... совхозой Д. Б. ... үбһэ хуряалгын ... коллектив энэ жэл... ...э хуряалгые саг ... һайн шанартайгаар ...ын түлөө аймаг до... социалис мүрысөө ... үүсхэл гар... ... центнер гэхэ гү, ...һөө гадуур 600 ... үбһэ бэлэдхэхэ ...баа һэн.

... үүсхэгшэд хэ... ...гэдөө хүрөө. Д. В. ... звено августын ... 4013 центнер һайн ... үбһэ бэлдээд бай... ...ногон гэшүүд үбһэ ... хүдэлмэрие үр... ...лһээр. Эдэнэр тү... гадуур үшөө 2 мян... ... үбһэ бэлдэхэ ...

...УНИС АЖАЛАЙ ...КОЛЛЕКТИВ

...та Нуурай ОРС-ын ... магазиннай коллектив ... жэлээ коммунис ... коллективэй үндэр ... зэргэ зүүжэ ябана. ...азин һара бүридэ эд ... эрьесын түсэб ... 110 процент дүүргэ... ...гша оной хахад жэ... түсэб 109 процент ..., түсэбһөө га... 18 мянган түхэригэй ...олзо абтаа.

... магазинда 16 хүн ... Тэдэнэй юһэ... комсомолшууд юм, ...этэй, ажалда дура... ...збхи үүсхэлтэй ком... ...үүд ВЛКСМ-эй ЦК... «Комсомол-залуушуу... ...ким коллективтэ» гэ... ...жуулгын Улаан туг ... жэлээ барижа ... Энэ жэлдэ хоёрдохи ... дүнгүүдээр тус ... коллектив айма... Хүндэлэлэй самбарта ...ржэ, аймагай комсо... организациин Улаан ... дэргэдэ дүрэ зурагаа ...лха нэрэ хүндэдэ ... һэн.

...нута Нуурай ОРС-ын ...лгын Улаан тугта ... энэ магазинай эр... наймаашад Татьяна ... Любовь Сетчен... Людмила Аксенова, ...дра Розвезева, Лю... Полицына, Людмила ...ова гэгшэд худал... ...агшадай эрилтэдэ ан... ...гаар хандадаг, тэ... урин дулаанаар уг... заншалтай юм.

Манай корр.

...ЭМШЭЛГЭ АБАБА

...эдэ - Жэрэмэй 2-дохи ...-да һүүлэй үедэ ехэл ...тэй байгаа. Юуб гэ... ...рэнэй шалгалтануу... ...лган болоно ха юм. ...аршье, һурагшадшье ...ээ адли хүлгэнхэй — ... ажалайнь үрэ дүн ... гарахань гээшэ. ... һурагшад аха нүхэ... ... хүндэтэ багшана... ... оролдолгые харюул... ...даа.

... техническэ училищи... ... һурагшад шалгал... ...даа һайнаар үгэжэ, III ... шофер гэһэн үнэм... ...баа.

...лищида һураха үе соо... ...эдэ имагтал номоо үзэ... ... гадна, олон тоото һо... ...той диспут, үдэшэнүү... ...гэргөө, кино, театрта ... хэдэн үдэрэй аяншал... ...дые хээ.

Харин энэ үдэр тэдэндэ ... ёһололой оршон бай... ... шоферой үнэмшэлгэ... ...ые барюулба. Училищиин директор М. И. Кол... ГАИ-гай түлөөлэгшэд ... П. Иванов, С. П. Толма... гэгшэд амаршалгын ха... ...лууун үгэнүүдые хэлэ...

Автомашинын теори ба ...олгоор «эрхим» гэһэн ...нүүдые абаһан һу... ...д гэбэл, Кузьма Родио... Григорий Литвинцев, ...р Кушнарёв, Пётр Ми... ... бусад болоно.

Т. ШАНГАЕВ.
Дээдэ-Жэрэмэй 2-дохи СПТУ-гай директорэй орлогшо.

ГОЁ БУД ЭНДЭ НЭХЭНЭ

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэрилэн гаргаһан продукци манай орон соогуур алдаршанхай юм. «Баяр», «Сэлэнгэ» «Баянгол», «Раджана» болон бусад гоё һайхан нэрэтэй сэмбэ бүдүүд магазинда удаан хэбтэдэггүй байна. Энэшье гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, гоё һайхан үнгэтэй, мүнөөнэй моододо тааруу бүд залуушье, наһатайшье хүнүүдэй һанаанда таарадаг ха юм.

Нарин сэмбын комбинадай нэхэгшэдэй гаргадаг хоёр түхэлэй продукци Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Комбинадта хүдэлмэришэнэй мэргэжэлтэдые һурган бэлдэлгэдэ дирекци, партком, завком гол анхаралаа хандуулдаг байна. Тиигэжэ техническэ мэргэжэлэй училищи комбинадай дэргэдэ хэдэн жэлэй урда тээ эмхидхэгдээ һэн. Найман жэлэй ба дунда һургуулинуудые дүүргэгшэд энэ училищида һуража, нооһо угаагшын, ээрэгшын, нэхэгшын мэргэжэл олоод, комбинадтаа хүдэлдэг юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: техническэ мэргэжэлэй училищида һурадаг комсомол басагад Нина Хайдукова (зүүн гарһаа), Нина Адамова нарин, сэмбын комбинадта ажалай дүршэл оложо байна. Техническэ мэргэжэлэй училищида һурадаг Таня Арефьевада комбинадай түрүү залуу хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Галя Дианова заабари зүбшэл үгэжэ байна. Комсомол басаган Г. Дианова һара бүрингөө түсэбые 105 процент дүүргэдэг.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Луис Корвалан 60 наһатай болобо

НУГАРШАГҮЙ ЗОРИГТОЙ ТЭМСЭЛШЭ

Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие хунтын Сантьягада барижа хааһанһаа хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ тэмсэлшые нэгэнһээ нүгөөдэ түрмэдэ абаашажа хаана. Сэрэгэй һургуули, Досон арал, Ритоке, Трес Аламос, үшөө дахин Ритоке, Трес Аламос... Мүнөө Трес Аламосто тамалагдан хаагдажа байна.

Түрмэ шоронгууд газар дайдые хороодог, үе сагые һунаадаг гээшэ. Граждан, сэрэгэй хүнүүд, эрэшүүл болон эхэнэрнүүд, элдэб партинуудай түлөөлэгшэд. Чилиин шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан хаагдана. Камерынгаа нүхэ һүбын забһараар гү, али концлагериин хашаа соо гаргагдахадаа, алтан дэлхэйе харадаг юм. Гэбэшье Чилиин политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэ шоронгуудта хаагдагшадай сэдьхэл бодол тад ондоо байдалтай. Бүхы дэлхэйн хүн зон эдэнэртэ эрхэ сүлөө олгуулхын түлөө тэмсэлөө һуларшагүй хүсэтэйгөөр үргэлжэлүүлжэ байнхай. Корваланай нэрэ Чилиин бүхы патриодуудта тэмсэлэйнь туг болонхой. Тэрээндэ эрхэ сүлөө олгуулхын түлөө тэмсэл политическэ ба географическа заха хилэгүй хүсэтэ ехэ хүдэлөөн болотороо ургажа, юрэнхы дээрээ хүнэй эрхэнүүдые хамгаалха бүгэдэ ниитын ябуулга болоһон байха юм.

Түрмэ хадаа түрмэл ха юм даа. Тэрэ хүн бүхэндэ хэлэшэгүй гасалан зоболон, уйгаргүй ехэ уйдхар гашуудал асардаг гээшэ. Зүгөөр Луис Корваланай гомдол муулар барижа байхые нүхэдынь хэзээдэшье дуулаагүй юм. Хаалтада һуугаад, бэеэ шангаар барижа, али бүхы гашуудалые үсэд шангаар дабажа гарадаг хүн нугаршагүй зоригтой байһанаа элирхэйлэн хэзүүлдаг. Корвалан халаглан гэмшэдэггүй, зүгөөр дуугай байдаггүй. Хунтын үүдхэжэ байһан галзуу дошхон, зэрлиг муухай ябуулгануудые буруушаажа байһанаа эрэлхэг зоригтойгоор, уур сухалтайгаар мэдүүлдэг юм.

Луис Корвалан 1916 оной сентябриин 14-дэ Пеэрто Монтдо түрэһэн. Хубилалта хэхые хүсэдэг оронойнгоо арад зондо ойлгуулжа, эдэнийе хүтэлбэрилхын тула Луис Корвалан бага наһанһаа Маркс, Энгельс ба Ленинэй һургаалые шудалһан байгаа. Элитэ ехэ габьяатай, үнэн сэхэ байһанайнгаа түлөө, этигэл найдабаритай болон революционно зориг эрмэлзэлтэй байһанайнгаа түлөө тэрэ хүдэлмэришэн ангиин партиин үндэр дээдын хүтэлбэрилэгшөөр һунгагдаһан байгаа.

Шухала, һайн һайхан хэрэгтэ алба хэһэн, бүхы бэеэ зорюулһан хүн 60 наһаяа гүйсэбэ. 1932 ондо эдир залуу наһандаа Чилиин Коммунис партида ороһон Корвалан тэрэ гэһэнһээ хойшо тэмсэлөө үргэлжэлүүлнээр. Мүнөөшье тэрэ, арад зондоол адли, нугаршагүй зоригтой тэмсэлшэ юм.

Володя ТЕЙТЕЛЬБОЙМ.
Чилиин уран зохёолшо, Чилиин Коммунис партиин ЦК-гай Политкомиссиин гэшүүн.

(АПН).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ БЭДЭРЭЛГЭ

БУДАПЕШТ. Социалис Венгриин уралан нарижуулагшад үйлэдбэреэ улам хүгжөөхын тула оролдожо, хэжэ байһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. шэнэ һонин онол аргануудые нэбтэрүүлнэ. «Бригада бүхэн уралан нарижуулгын нэгэ дурадхал оруулха ёһотой гэжэ уряатай мүрысөөн жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Уралан нарижуулгын хэрэгтэ предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, арадай ажахын түсэб урагшатайгаар дүүргэлгэдэ нилээд ехэ хубитаяа оруулна. Үнгэрэгшэ табан жэлэй хугасаада уралан нарижуулагшадай тоо 82 мянган хүнһөө 123 мянган хүрэтэрөө олошороо. Тэдэнэй оруулһан дурадхалнууд үйлэдбэридэ үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, мүнгэнэй алмалта 1,5 миллиардһаа 4,7 миллиард форинт хүрэтэр ургаһан байха юм.

СТОМАТОЛОГУУДАЙ УЛАСХООРОНДЫН СЕМИНАР

ГАВАНА. Стоматологиин хүгжэлтын асуудалаар эндэ уласхоорондын семинар ажаллажа эхилбэ. Америкэ болон Европо түбэй арбан найман ороной зуу гаран мэргэжэлтэд семинарта хабаадалсана. Тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Чехословакиин, Болгариин мэргэжэлтэд бии.

ХИЛЭ ДЭЭРЭХИ КОНТЕЙНЕРНҮҮД

ПРАГА. Контейнернүүдые ашаха, буулгаха шэнэ пункт Чиернэ-над-Тиссой гэжэ газарта гэхэ гү, али Совет-Чехословак хилэ дээрэхи станцида хүдэлжэ эхилээ. 25,5 тонно ашаа абаха адар томо кран эндэ түхеэрэгдэнхэй. Түмэр харгы зубшэжа баригдаһан 350 метр утатай талмай дамжажа хүдэлхэ юм. Талмайн хоёр захаар СССР-һээ, мүн Чехословакиһаа ерэһэн поездүүдэй байха үргэн, мүн уйтан рельснүүд татагданхай.

Контейнернүүд соо ерэһэн ашаан тус пунктда түргэнөөр тээгдэхэ, буулгагдаха аргатай болоо.

ШУБУУНАЙ НИИДЭХЭ ҮНДЭРҺӨӨ

БЕРЛИН. Шанха дээшээ оройдоо дүшэн секунда соо... 203 метр үндэрһөө, Берлинэй телевизионно башниин харалгын талмайхан дээрэһээ харанат. Хотын Панков, Кепеник гэжэ хуушан раонуудай ногоон талмай нэмжынэ. Түб хотын шэнэ раиондохи олон дабхартай дэнхэгэр томо гэрнүүд наранай туяада гэрэлтэн харагдана.

Гурбан зуун метр үндэртэй телевизионно башня Берлинэй тэг дунда, Александерплац талмай дээрэ оршоно. Үүдэндэнь хүн зон ходо олон байдаг. Харалгын талмайханда гаража, хотын оршон тойрониие хараха дуратайшуул зарим үдэрынь 10 мянганһаа олошорно.

МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ «ҮҮСХЭЛТЭ ХАЛААНУУД»

БЕРЛИН. Түрүүшүүлэй үндэр ехэ туйлалтануудые хүн бүхэнэй үдэр бүриин хэрэг болгохо. ГДР-эй булад шудхалгын, мүн булад хабтайлгадаг томо томо заводуудта үнгэргэгдэжэ байһан «үүсхэлтэ халаанай» долоон хоногой зорилго иимэ юм. Республикын Риза, Бранденбург, Фрейталь болон бусад хотонуудай хара металлургиин предприятинуудай хүдэлмэришэд энэ үүсхэлтэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Социалис мүрысөө улам эршэтэйгээр, дэлисэтэйгээр ябуулха хэрэгтэ энэнь ехэ һайн гэжэ тоологдоно. Ямар удхатай юм?

Адлирхуу продукци гаргадаг хоер предприятиин хэды бригаданууд зэргэлээ шахуу гэхэ гү, али нэгэ доро өөр өөрынгөө газарта хүдэлжэ, ажалай үйлэдбэрие, ябасые жэшэн шалгана. Һүүлээрнь хэһэн ажалайгаа дүн шэнжэлэн харана.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХОЛЫН ХАРАА

ВАРШАВА. Зеленая Гура, Скаржиск болон Мысловицидэ худалдаа наймаанай гурбан томо түб нээгдэжэ, худалдан абагшадые халуунаар угтаба. Түб хотын бүхы магазинуудта наймаалагдагша зүйлнүүд дууһан эндэ бии.

Арадай Польшодо «Центрум» гэжэ томо универмагуудые бариха түсэб бэелүүлэгдэжэ байна. Энэ табан жэлдэ ороной воеводствонуудта 45 тиимэ магазинууд баригдаха юм.

НЭГЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

ГАВАНА. Социалис Кубын промышленность яһала урагшатайгаар хүгжэнэ. Республикын компартиин 1-дэхи съезд дээрэ абтаһан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүд бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Сантьяго-де-Куба хотын «Хосе Мерсерон Аллен» гэжэ цементын завод үйлэдбэриин түрүү коллективүүдэй дунда хүндэтэ һуури эзэлнэ.

— Манай заводһоо гараһан продукци, — гэжэ заводой директор Эдди Валар хэлэнэ, — Орьенте провинциин барилгын промышленностиие гүйсэд хангаха ёһотой юм. Барилгын промышленность һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа урагшатайгаар хүгжэнэ. Промышленна барилга, мүн гэр байранууд түргөөр бодхогдоно. Советскэ Союзһаа асарагдажа баригдаһан гэр барилгын комбинадта хэгдэһэн хананууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ болбосон һайн, гоё һайхан олон дабхартай гэрнүүд жэрылдэн бодоно.

(ТАСС).

Туужаһаа хэһэг

ХҮНЭЙ ХҮЙТЭН ДАЙДАДА

Василий СТЕНЬКИН

Манай эндэ олон жэлдэ хүдэлһэн уран зохёолшо Василий Стенькин үнэн бодото баримтанууд дээрэһээ үндэһэлһэн шэнэ тууже бэшэбэ. Тэрэнэйнь гол герой — Ермак Дионисович Таров — манай нютагай буряад хүн, Зүүн зүгэй оронуудай хэдэн хэлэ мэдэдэг байһан тула ЧК-гай даалгабаряар атаман Семёновой штабта ажаллана. Һүүлээрнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ Японой ээрхэг түрнмхэйшүүлэй СССР-эй урдаһаа эсэргүү бэлэдхэжэ байһан бузагай муухай бактериологическа дайнай түбүүдые буруу һүр гэхэ ябадалда тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Энэ туужань бүхыдөө «Байгал» журналай 4-дэхи номерһоо хэблэгдэжэ эхилхэнь. Ч. Р. Намжилов буряад хэлэн дээрэ оршуулаа.

Атаман баһал Шэтээ ороо һэн. Хоёрдохи районой ахалагшань боложо хорон муухай һанаатай, архиншан полковник Зубковский үлэбэ. Элдэб данса саарһанда тэрэ аргагүй дурагүй һэн. Ямар нэгэн үнэмшэлгэ дээрэ гараа табихые эгээн хүшэр хүндэ уялга гэжэ тоолодог байгаа.

Полковнигой абари зангые һайн мэдэһэн Таров энээниие өөрынгөө хэрэгтэ ашаглаха гэжэ бодобо. Ямар нэгэн таарамжатай ушарай тохёолдохые хэдэн үдэр хүлеэһэн байгаа.

Нэгэтэ горитой ехээр архидаһанайнгаа һүүлээр Зубковский ехэл ядарһан шарайтай юумэ албандаа ерээ һэн. Дүүрэн түхэреэн нюурынь шад улаан болонхой, гарынь шэшэржэ байба.

Ермак Дионисович үглөөгүүр элдэб дансануудые абаад, тэрээндэ ороо һааб даа. Зубковский абяа аниргүйгөөр гар табиба.

— Яһала һанаа амархан ажалтай байнаш даа, сотник, — гэжэ тэрэ хүйтөөр энеэбхилэн хэлэбэ. Таров тиихэдэнь һэр-мэр гээд абаа һэн. Штабай дэргэдэ ехэ шадамараар албанда ороо байнаш гэжэ офицернүүдэй хадхан хэлэхыень тэрэ нэгэтэ бэшэ дуулаһан байгаа.

— Ноён полковник, яхадаа һанаа амархан ажалтай гэнэт?

— Мангарлажа зобохые мэдэнэгүйш. Оройдоо архи уудаггүй юм аалши?

— Дайралдаа һаань арсагшагүйб... Гаража ошохые зүбшөөхэ гүт?

Һүүлээрнь Таров үшөө хэды дахин Зубковскидо оробо. Шиихаганажа байгаадшье һаа, дансанууд дээрэ гараа табижал мэдэбэ.

Ермак Дионисовичай гурбадахяа ороод ерэхэлээрнь, полковник игсуунаар амилжа, дураа гутангяар хэлэбэ:

— Яһан бузаган саарһан гээшэб? Нюдэ амандааш хараха дурамгүй. Сотник, ойлгоно гү, эдэ дансадаш гараа табинхаар, хүниие буудажа алаа һаам, дээрэ һэн.

Ажалай үдэрэй дүүрэхэ багта, Зубковскиин тэсэхэ аргань бүришье һалаба.

— Сотник Таров, даншье һаа хашартай, болооош. — гээд сухалаа хүрэнгеэр хэлэбэ. — Бүхэли долоон хоногто хүрэхөөр саарһа нэгэ доро бэлдэжэ шадахагүй хүн гүш?

— Тон зүб, шадангүй яахабиб! — гээд Таров харюусаба. Тиихэтэйгээ адли нилээд зузаан сэбэр бланкнуудые урдань табижархёо бэлэй. Зубковский тэдээниинь һайса харан шегүйгөөр, дээгүүрнь нэрэ обогоо моторложо оробо.

— Эдэнэйшни тоонь хэды юм? — гэжэ һураад, полковник Таров тээшэ шэрүүнээр хараадхиба. «Дан олодуулба гээшэ аа гүб, тухайлхагүй юм бэзэ» гэһэн бодол Ермак Дионисовичай зосоо ороодхёо һэн.

— Бүхэли долоон хоногто хүрэхөөр бэлдэбэ ха юмбибди даа, танай үндэр түрэлтэ.

Арбаһаа доошо бэшэ сэбэр бланкнуудта Зубковский гараа табижархёо һэн. Ермак Дионисович һүүлээрнь канцелярида орожо, вахмистр Нетёсовһоо тамгыень эрижэ абаба. Урданшье абаха ушар нэгэтэ бэшэ гарадаг һэн. Албаяа хэжэ эхилхэһээ хойшо энэ хүнтэй эбтэй һайн харилсаа тогтооһон байгаа. Юрэнхы дээрээ вахмистр хорогүй, зөөлэн зантай хүн һэн, албанайнгаа хэрэгтэш балай ехэ оролдолго гаргадаггүй бэлэй.

Полковник Зубковскиин гар табилгатай хэдэн дансануудые гэршэлхын тула тамга хэрэгтэй болоо гэжэ Ермак Дионисович тайлбарилһан юм. Энэншье тиимэ ёһото шалтагаан бэшэ һааб даа. Таров дансануудаа барижа ороод, вахмистрай харaһаар байтар тамга даража шадаха байгаа бшуу. Нетёсов урдаһаань мэхэтэйгээр энеэбхилээд, тамгаяа һарба байба. Тиихэлээрнь «энэшни минии юу хэжэ байһые тухайлна бэшэ аабза» гэһэн бодол Тароваи зосоо ороодхибо. Бланкнууд дээрэ дарахатаяа адли тамгыень түргэхэнөөр бусаажа үгөө һааб даа.

* * *

Тэрэ үдэшэндөө Таров Вагжановтай уулзаба. Полковник Зубковскиин һарюу мурюугаар гараа табижархиһан, аржагар тамгатай бланкнуудые харахадаа, Петрович ехээр баярлаа һэн.

— Семёновтоной тагнуулшадһаа хэдэн зуун үнэн сэхэ хүнүүдээ абархабди, — гэжэ дуугараад, сэбэр бланкнуудни тарашана аа гү гэжэ айһандал, гарайнгаа альгаар дараба. — Тэмсэлшэдээ үхэлһөө зайсуулхабди... Хэрэгэйнгээ саашадаа иимээр ябаа һаа, шухала үнэмшэлгэнүүдээр хүршэнэрөөшье хангажа шадахабди.

Вагжанов Таров хоёрой уулзажа байха үедэ Варя абгай урдань үүдэнэйнгээ саада талаһаа томо суурга үлгөөд, гэрһээ гаража ошодог һэн. Энэ үдэр тиигээгүй, кухни соогуураа ябахань, газетэ һаршагануулхань соностожо байба.

Александр Петрович үүдэ түлхижэ, халта забһар гаргаад сай асаржа үгэхыень гуйба. Хорёод минута болоһон хойно Варя абгай ялайса аршаһан самовар абаад ороо бэлэй. Столой хушалтые Вагжанов тээ хахадтань хүрэтэр шамаба. Сэсэгтэй эреэн табюур дээрэ самовараа һуулгаад, тэрэ эхэнэр хилээмэ, дабһалһан омоли, хатааһан хайрамар, буталһан саахар табяа һэн.

— Зай, иигээд, Ермак Дионисович балай һайн бэшэ нэгэ һонин шамда дуулгаһуу хахасаха сагнай хүрэжэ ерээл даа, — гээд Петрович сайгаа халбагаар худхаад абаба. Таров ехэ гайхангяар шагнажа һуугаа һэн. — Партиин даалгабаряар би Владивосток орохомни. Зуурандаа Шэтэдэ хоёр хоног тогтохоб...

— Шэтэдэ гэжэ гү? Тэндэтнай сагаантанай үүр ха юм. ЧК-гай түрүүлэгшэ гэжэ таниие тэдэнэр мэдэнэл!

Бараг ааб даа. Түрүүшынхеэ ошоно бэшэб... Ши өөрынгөө хүдэлмэрие үргэлжэлүүлхэ ёһотойш. Хэрбээ онсо яаралтай хэрэгэй гараа һаа, Варя абганда ороорой. Подпольно комитедэй хэн нэгэн гэшүүнтэй уулзуулна бэзэ. Хойшолуулмаар бэшэ ушарай тохёолдоогүй һаа, хүлеэгээд байгаарай. Шамтай хэзээш холбоо тогтоохо байха.

— Александр Петрович, танай шэг шарайе харахадамни, балай һайн бэшэл,

— Яаха аргагүйгөөр эсэн хэйб. Эндээ гэжэ хэлэхэдэ, ямба ехэтэй янгархуу хүнүүдые үзэн ядагшаб... Хоёр һүнии унтаагүйлби даа. Манай найдабаритан хүнүүд сэрэгэй казармануудаар мянга табан листовконуудые тараагаа. Фронтнууд дээрэхи үнэн бодото байдал, сагаантанай сэрэгүүдэй ямар ангиин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн тухай, харин гүрэнэнхид ямар шалтагаанһаа доботолон орооб гэхэ зэргын асуудалнууд тэдэ листовконууд дотор тайлбарилагдана. Совет засагай баримталдаг хараа шугам тухай хэлэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар зуун хорин солдат буу зэбсэгээ бариһан зандаа тэрьедэжэ ошоо ха юм...

— Гарнизоной дэргэдэхи тосхондо магазиннай харуулшан Марихин дэмы хооһон оролдолго гаргаагүй ха юм даа, — гэжэ Таров шоглон дуугарба.

— Хари дэмы бэшэ гээшэ аабза, — гээд Вагжанов хэлээшыень зүбшөөбэ. — Ши, Ермак, бэрхэ байнаш. Зүб замаа шэлэжэ олоош. Бүхы наһараа ахамагай хойно шэргүүсэлдэжэ ябанхаар, тэмсэлдэ оролсоод унаашань дээрэ гэжэ тоологшоб. Бузаган дайсад, харин дээрмэшэдые дараһан хойно уулзахабди даа. Илаха сагнай дан холо бэшэ болоо. Гэр бүлэтэй бэзэ.ш даа? — гээд Вагжанов гэнтэ һураадхиба

— Һамгатайб, — гээд Ермак Дионисович асуудалдань гүйсэд харюу үгэбэб гэжэ ойлгобо.

— Һамганшни тээд хаанаб?

— Петроградта. Нюусаар баталуулаа һэмди. Тэндэһээ мордоходоо, ямаршье болзоргүйгөөр, хайшаашье ябаһанаа мэдүүлэнгүйгөөр гараа бэлэйб.

Таров иигэжэ хэлээд, һанаа алдажа. Ангелинэтээ һүүлшынхеэ уулзаһанаа ойндоо оруулна.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха).

Композитор Б. Б. Ямпиловай түрэһөөр 60 жэлэй ойдо

ДУНДАРШАГҮЙ БЭЛИГ

АЯЛГА

Буряадай мэдээжэ хүгжэмшэ, РСФСР-эй арадай артист, Гүрэнэй ба республикын шангай лауреат Бау Базарович Ямпилов манай соёл культурын хүгжэлтэдэ хубитаяа ехээр оруулһан. Тэрэнэй зохёоһон хүгжэм республикаһаа гадуур мэдээжэ болоһоор үнинэй.

«Шэдитэ нюуса» ба «Цыремпил Ранжуров» гэһэн оперын хүгжэм, «Арюун гоохон Ангара дүүхэй», «Патетическая баллада» гэжэ баледэй ирагуу аялганууд, «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ оратори, «Хүгжэн һалбарһан нютаг» гэжэ сюнтэ, мүн олон тоото дуунууд композиторай бэлиг түгэс зохёохы ажалые гэршэлнэ. Тэрэнэй эрхим зохёолнууд совет ороной хүгжэмэй алтан жасада оронхой.

Бау Базаровичай онсо илгаатай хүгжэмэй шэнжэ нэн түрүүн урин һайхан уянгаараа бусад зохёолнуудһаа шалгардаг. Сэлмэг һаруул аялгануудынь сэдьхэл зүрхэнэй хубшэргэй хүдэлгэжэ, хүнэй досоо гүнзэгы мэдэрэл, һайхан хүсэлэн түрүүлдэг шэдитэй юм. Гэхэтэй хамта, Ямпиловай хүгжэм буряад арадай аялгаһаа һабагша татан дэлхэйн элитэ зохёолнуудай янза түхэлтэй нягта холбоо залгаһан. Ушар тиимэһээ буряад композиторнуудай дундаһаа имагтал Бау Ямпиловай хүгжэм түрүүшынхеэ республикынгаа хилэ дээгүүр далитан, орон соогуур зэдэлһэн бэлэй. «Арюун гоохон Ангара дүүхэй» гэжэ баледынь Москвагай хүгжэмшэдэй үндэр сэгнэлтэ абаһан. Москвагай хүүгэдэй хүгжэмэй театрта «Шэдитэ нюуса» гэжэ опероонь табигдана. Манай хүгжэмшэнэй симфоническа зохёолнууд Москва, Свердловск болон Эрхүүгэй театрнуудта ханхинан зэдэлнэ. Тэрэнэй найруулһан дуунай аялганууд олон дуушад болон хоорой репертуарта оролсоно.

Композиторай онсо талань юуб гэхэдэ, буряад хүгжэмэй арга боломжые улам үргэдхэжэ, өөрын үндэһэн удха шанарта мүнөө үеын хүгжэмэй уран аргануудые тон шадамараар хэрэглэжэ, шэнэ түхэлтэй аялгануудые тааруулан оруулна. Ушар иимэһээ тэрэнэй найруулһан олонхи зохёолнууд буряад хүгжэмдэ түрүүшынхеэ зэдэлнэ гээшэ. «Цыремпил Ранжуров» гэжэ түүхэтэ оперо, мүн хүүгэдтэ зорюулагдаһан «Шэдитэ нюуса» гэжэ оперо, инаг дуранай унтаршагүй хүсэтэйе харуулһан «Арюун гоохон Ангара дүүхэй» гэжэ балет энээниинь эли тодоор гэршэлнэ.

Хүгжэмэйнь эхин аялга арадай сэсэн гүнзэгы аялга дуунуудһаа һабагшатай, бүхы баялиг нюусынь халан абана. Тиихэдэ композитор урданай уянгануудые тэрэ зандань хэрэглэнэгүй, харин зүрхэ сэдьхэлэйнгээ халуун һудал соогуур хатуужуулан, хүмүүжүүлэн гаргахадаа, улам һайхан хүгжэм болгоно ха юм. «Бидэндэ, түрүүшын буряад композиторнуудта, түрэл арадай дуунуудай аялга бага балшар наһанһаа дүтэ танил һэн. Арадай зохёолһоо, аршаан булагһаа шэнги, манай залуу соёл культура ундалжа үндыһэн, ундалнашье, ундалхашье бэзэ», — гэжэ Б. Ямпилов бэшэһэн. Аман зохёолһоо үндэһэтэй хүгжэмэй, мүн гүйсэд мэргэжэлтэй хүгжэмшэдэй хоорондохи холбоонёй улам нягта болохын түлөө Бау Базарович хододоо оролдодог, хубитаяа оруулдаг гээшэ.

Б. Ямпиловай хүгжэмдэ ёохорой уянгатай ритм хэрэглэгдэнэ, мүн хуур, шаанза, лимбын онсо шэнжэтэй абьянууд оркестрэй хүгжэмые бүри ирагуу болгодог. Хүгжэмэй фольклор хэрэглэбэшье, композитор зохёолнуудаа бэшэхэдээ дэлхэйн хүгжэмшэдэй бүхы амжалтануудые хараадаа абажа, тэдэнэй жэшээгээр хүдэлдэг байна. Гэхэтэй хамта, манай ахамад хүгжэмшэн өөрын онсо хэлбэритэй, маяг шэнжэтэй ирагуу һайхан хүгжэм найруулжа, хүн зониие баясуулна бшуу.

Мүнөө, талаан бэлигэйнгээ хүгжэлтын дабаан дээрэ гараад байхадаа, Бау Базарович улам бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Шэнэ уран аргануудые буряад хүгжэмдэ ходо нэбтэрүүлжэ, тэрэнэй хүгжэлтые урагшань дабшуулна. Шэнэ шанар шэнжэтэй, маяг хэлбэритэй хүгжэмэй эрхим зохёолнуудай нэгэн «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ оратори болоно. Энэ жанр манай хүгжэмдэ түрүүшынхеэ зэдэлээ. Тус ораторидо Б. Ямпиловай бүхы дүй дүршэл, бэлиг талаан тобойсо гараһан байна. Уран аргануудые гүйсэд хэрэглэжэ, хүгжэмэй аялгануудые баян абяһуудтай болгожо шадаа. Тус зохёолой гол аялга — шуурган һалхинда һүртэйгөөр шэнхинэһэн нарһан болоно. Һалхинай һула гү, али шангада тэрэ нарһадай дуун мүн баһа аалидана, улам эршэтэй болоно. Хүгжэмэй удха ажабайдалай тэмсэл харуулна.

Мүн «Цыремпил Ранжуров» гэһэн түүхэтэ оперо Б. Ямпиловай ээлжээтэ туйлалта болоо. Зохёол соонь буряад арадай дуунуудай уянга ехэ зохидоор, революционно маршын хүгжэмтэй таарулагдан хэрэглэгдээ.

Гушан жэлэй туршада Б. Б. Ямпиловай хэһэн юумэн сэгнэшэгүй ехэ. Саашадаа бүришье урагшатайгаар хүдэлжэ, хүгжэмдэ дуратайшуулые нэгэтэ бэшэ баясуулхал байха.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Телефон телеграф радио
ХИЛЫН СААНАҺАА

УЛААН-БААТАР

Соёлой харилсаагаа хүгжөөхын түлөө

ТАСС

Социалис оронуудай культурын министрнүүдэй VIII зүблөөн эндэ хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Болгариин, Венгриин, СРВ-гэй, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай ба Чехословакиин делегацинууд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

Аха дүү партинуудай съезднүүд дээрэ табигдаһан шэнэ зорилгонуудай үндэһөөр мүнөө үедэ соёл культура ба искусствые хүгжөөхэ асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсээ. Тиихэдэ уласхоорондын соёлой харилсаае хүгжөөхэ гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа халан абалсаба.

Марксизм - ленинизмын, пролетарска интернационализмын хэлбэришэгүй гол ёһонуудта, ниитэ нэгэн уг зорилгонуудта үндэһэлэн, аха дүү социалис оронуудай хоорондохи хоёр ба олон талын харилсаае амжалтатайгаар хүгжөөхэ, соёлой холбоо барисаагаа саашадань гүнзэгырүүлхэ шухала гэжэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актда гар табиһан социалис гүрэнүүд Хельсинкидэ туйлагдаһан үгэеэ ойлголсолгые хэлбэришэгүйгөөр сахина гэжэ заагдаһан байна.

Зүблөөн бүтэмжэтэй һайн, хани халуун оршон байдалда болобо.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх зүблөөндэ хабаадагшадтай уулзажа хөөрэлдөө.

БЕЛГРАД

ТАНЮГ агентствын мэдээсэл

ТАСС

Коломбоһоо бусажа ерэһэнэйнь һүүлээр СФРЮ-гэй президент И. Броз Титын бэеые медигүүд шалгажа үзэхэдөө, тэрэ халта үбшэлөө гээд элирүүлэгдээ. Хэдэн недели соо ажаллангүй, аргалуулха ёһотой байна гэжэ ТАНЮГ агентство мэдээсэнэ.

Тиимэһээ энэ неделидэ албанай хэрэгээр Белград ошохо ёһотой байһан Франциин Республикын президент В. Жискар д'Эстэнэй ерэлгэ хойшолуулагдаха байна гэжэ агентство нэмэнэ.

ДАР-ЭС-САЛАМ

Африкын арадуудта хоро хүргэнэ

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй, ЮАР-ай премьер-министр Форстерой Цюрихтэ хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй һүүлээр Урда Африкын расис захиргаанай хүтэлбэрилэгшэд улам гааража, зэрхэг түримхэй мэдүүлгэнүүдые хэдэг болонхой.

Зонхилхы националис партиин Блумфонтейндэ болоһон съезд дээрэ Форстер үгэ хэлэхэдээ, манай правительство апартеидэй гуримһаа арсахагүй юм гэжэ мэдүүлээ. Дахуулнуудай «правительство» тэндэ байгуулжа, Намибиие хуули бусаар булимтаран эзэмдэхэ хараа шэглэлээ батаһан байна. США ба ЮАР хоорондоо үгэеэ ойлголсожо, ниитэ нэгэн һанал бодолтой байна гэжэ Форстер тэмдэглээ. Родезиин «правительствын толгойлогшо Смидтэй хойто нэделиин эхеэр уулзахаб гэжэ Форстер мэдээсээ.

Дэлхэйн олониитын эрид буруушаажа байгаашье һаань, Африкын арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлые хүсэ хэрэглэн болюулха гэжэ ЮАР-ай засагаархид оролдожо байһаар.

Африканецуудай ажаһуудаг геттэнүүд полициин подразделенинүүдээр хүреэлэгдэнхэй. Иоганнесбург, Претори шадар нэгжүүл хэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иоганнесбург шадар нэгжүүл хэжэ байһан үе харуулагдана. ТАСС-ай фотохронико.

ПЕКИН

ПЕКИНДЭХИ ЁҺОЛОЛНУУД

ТАСС

Мао Цзэ-дунай «дурасхаалые ёһолон хүндэлэлгэ» сентябриин 11-дэ эндэ эхилбэ. Тэрэнэй бэетэй хуурсаг Тяньаньмэнь гэдэг талмай дээрэхи Арадай суглаануудай байшан соо табигдаһан байна.

Талмай худар ошоһон бүхы харгынуудые полицинхид, ополченецүүд, солдадууд хаанхай. Ёһололдо хабаадахаар зүбшөөгдэһэн хүнүүд энээн руу орожо шадаха юм.

Дипломатическа корпус энэ ёһололдо сентябриин 13-да уригдаха байха гээд багсаамжалагдана.

Мао Цзэ-дунай хиана, яажа хүдөөлүүлэгдэхэ байһан тухайнь мүнөө болотор юуншье мэдээсэгдэнэгүй.

Хитадай ниислэл хотын түб ба заха газарые полицинхид, зэбсэгтэ солдадууд хинана. Хитадай бусад хото городуудай үйлсэ гудамжануудта патрульнууд табигдаа.

Гадаадын журналистнуудай хэлэһэнэй ёһоор, засагаархидай мэдэлдэ улад зоной байха тухай заабари Пекиндэ барлагдаа. «Ангиин дайсадта эсэргүүсэн тэмсэхэ, нэгэдэлээ бэхижүүлхэ, Дэн Сяо-пиниие буруушаан шүүмжэлхэ» эрилтэ энээн дотор табигдана.

Провинцинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шаналал гашуудалаа мэдүүлһэн бэшэгүүдые хэблэл толилно.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

АЖАЛША АРАДАЙ ИЛАЛТА

Президент Макариосай политическэ хараа бодол дэмжэжэ байһан оронойнь түрүү үзэлтэй ба демократическа хүсэнүүд Кипрэй республикын түлөөлэгшэдэй палатын (парламентын) һунгалтада горитойхон илалта туйлаба. Тэдэнэр 35 депутадай һуури абажа шадаба. Кипрэй коммунистнуудай дэбжүүлһэн бүхы кандидадууд барандаа парламентын депутадуудаар һунгагдаа. Тиихэ зуурань Г. Клиридис гэдэгэй һаяхан байгуулһан баруунай ба хархис үзэл баримталагшадай бүлэг парламентда нэгэшье һуури абажа шадабагүй. Ингэжэ зүүнэй тала баримталагшадай илалта эли тодо болобо. Энээнэй урда тээхи һунгалтада Клиридис, тэрэнэй тала баригшад депутадай 22 мандадтай байһан.

Кипрэй политическэ ажабайдалда оронойнь гүрэнэй байгуулалтын бэрхэшээлтэ байдалые шиидхэхэ тухай асуудалай нэн түрүүн табигдажа байһан тула парламентынь энэ һунгалта онсо шухала удха шанартай. 1974 оной июль һарада энэ арал дээрэ фашистнуудай буһалгаанай, Турциин сэрэгүүдэй газар дайдынь 40 процентые эзэмдэһэнэй һүүлээр Кипр бодото дээрээ хоёр хуби болгогдон таһалагдаа һэн. 200 мянган киприодууд гэр байраяа хаяжа, орон нютагһаа зугадагшад болоо. Хамаг харилсаа холбоонойнь эбдэгдэһэнэй һүүлээр орондонь материальна туйлай ехэ хохидол ушаруулагдаа бэлэй.

Президент Макариосай хараа бодол һайшаан дэмжэдэг хүсэнүүд ООН-ой шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, дулдыданги бэшэ, бэеэ даанхай ба бүтэн бүрин нэгэ газар дайдатай байлгын үндэһэ һуури дээрэ Кипрэй бэрхэшээлтэ асуудалые шиидхэхын түлөө тэмсэл ябуулна.

Баруунай тала баримталагшад республикынгаа гадаадын мүнөөнэй политикые хубилгажа, ямаршье бүлэглэлдэ хабаархагүй политикаһаа арсажа, Кипрэй асуудалые НАТО-гай ба баруун гүрэнүүдэй аша туһада шиидхэхые оролдоно. Энэ хүсэнүүдые тухиржа байдаг НАТО-гай зонхилогшод Кипрые Хойто Атлантикын бүлэглэлдэ оруулжа, тэрэниие Дундада далайн зүүн районда НАТО-гай плацдарм болгохые оролдоһоор үнинэй юм. Ливанда граждан дайнай эхилхэдэ Американ сэрэгэй корабльнууд Англиин Кипртэхи баазануудые хэрэглэһэн ушар хадаа НАТО-гай бүлэгэйхидэй хүсэл оролдолгые элишэлэн харуулаа. Ингэжэ империалистнууд энэ аралай баруунай тала баримталагшадай хүсэ хэрэглэн, Кипрые өөрынгөө хиналта доро абахые оролдоһон байна.

Гэбэшье, парламентда һунгалтын үрэ дүнгүүд Кипрэй хархис ябуулга хэгшэдэй, тэдэниие дэмжэдэг империалис хүсэнүүдэй хүсэл эрмэлзэлдэ шанга сохилто хэбэ. Кипрэй ажалшад, арад зон парламентһаа хархис этэгээдүүдые, баруунай, НАТО-гай тала баримталагшадые намнан хаяад, өөһэдын хараа бодолтой байһанаа харуулба. Мүнөө Кипрэй парламент Макариосай правительствые дэмжэхэ, энэ гүрэнэй бэеэ даанхай, бүтэн бүрин байлгын үндэһэ һуури дээрэ Кипрэй асуудалые киприодуудай өөһэдынь аша туһада шиидхэхэ гүрэнэй дүүрэн эрхэтэ институт болоһоноо бүгэдэндэ харуулба.

Мэхэ гохын дипломати

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер ба Урда Африкын республикын (ЮАР) премьер Форстер хоёрой Цюрихтэ болоһон уулзалга баруун гүрэнүүдэй хэблэлдэ дипломатическа заахан «хэрүүл» гэжэ нэрлэгдэбэ. Уулзалгын урда тээхэнэ Киссинджер «хүнүүдэй хоорондын тэгшэ эрхэгүй байдалые хуулита болгохо гээшэ бүхы дэлхэйн һэшхэлэй сүлөөдэ таарахагүй» гэжэ ЮАР-та зэмэ хэлэһэн байна. Форстер харюу үгэхэдөө «ямаршье заналта минии оронииие өөрынгөө политикые хубилгаха баалалта хэжэ шадахагүй» гэжэ мэдүүлээ. Гэбэшье, энэ заахан «хэрэлдээнэй» һүүлээр хани нүхэд гар гараа барисалдахаһаа арсаагүй байха юм.

Лаблан хэлэбэл, Цюрих ерэлгээ юрын ябалга шэнгеэр харуулха, африканецуудые миил үгөөрөө хайрлаһан болохын тула Киссинджертэ энэ спектакль хэрэгтэй болоо. Гэбэшье, тэрэнэй мэхэдэ хэншье оробогүй ха. Энэ уулзалгын бодото шалтагаан юун байгааб гэхэдэ, Киссинджерэй өөрынь мэдүүлһэнэй ёһоор, Родезидэ тон түргөөр һүжэржэ байһан партизануудай дайшалхы ябуулга, Намибида баһал нимэрхүү байдалай тохёолдожо байһан ушар болоно.

Империалис баруун гүрэнүүд, нэн түрүүн США Африкын урда зүгтэ сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй үргэдэжэ байһанда һанаагаа ехээр зобожо, энэ түбидэ шэнэ колониализмын түшэг тулгуури байһан расистнуудай журамые аршалан абарха арга зам бэдэрнэ, расистнуудые улам һайнаар зэбсэгжүүлхые оролдоно. Намиби ба Родезидэ расистнуудай журамые США-гай һуларуулхые оролдожо байһан шэнгеэр олониитэдэ харуулхын тула Киссинджер Форстертой уулзалга хэһэн байна.

Дэлхэйн олониитын нюдэн дээрэ эдэ хоёрой үнэгэн мэхэ таргажа байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Экономическа ба сэрэгэй холын хараата түсэбэй талаар США-гай, мүн капиталис бүхы оронуудай Урда Африка тээшэ дугташалдажа байһаниинь бүгэдэндэ баһал ойлгосотой. США ба ЮАР хоёрой хараа бодолой адли байһан тухай Американ хэблэл ямаршье нюуса далдагүйгөөр бэшээ хамнай.

Цюрихтэ болоһон хөөрэлдөөнэй һүүлээр Киссинджерэй, «африканецууд тэсэбэритэй байха ёһотой» гэжэ мэдүүлһэнэй удаа Африкын хүн зон тэрэ уулзалгын бодото уг зорилгые ойлгоһон байна.

Африкын арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха, расистнуудай журамые бэхижүүлэн аршалха талаар холын хараата түсэб болон тактика зохёохо зорилготойгоор империалистнуудай расистнуудтай хэһэн хэлсээе Африкын олониитэ зэбүүрхэн буруушаана. Африканецуудые «Коммунис аюулаар», дайнай ехэ ябуулгаар айлгажа байгаад, Киссинджер Форстер хоёр «үндэһэ яһанай илгаагай бэрхэшээлтэ асуудалнуудые өөһэдтэнь шиидхэхэ арга африканецуудта олгохо» гэһэн хуурмаг үгөөр эндэхи олониитые этигүүлхые оролдоно.

Гэбэшье расистнуудай зүгһөө ямар нэгэ буултын хэгдэхэ байһанда африканецууд этигэнэгүй. «Киссинджерэй Форстертой уулзалга Африкын олониитэ хүн зоной һанал бодолые төөрюулхэ, Африкын патриодуудай сүлөөрэлгын түлөө улам үргэдэжэ байһан тэмсэлэй дүлые унтаргаахаһаа ондоо ямаршье зорилготой байгаагүй», — гээд Сенегалай «Солей» газетэ бэшэнэ. Африкын оронуудай хэблэлэй һанамжын ёһоор Цюрих Африкада империалис доболгын шэнэ шата боложо үгэбэ.

Мүнөө тохёолдоод байһан эрхэ байдалда Урда Африкын арадууд имагтал эрид шанга тэмсэлээр өөһэдыгөө сүлөөлжэ шадаха гэжэ Замбиин президент Куанда мэдүүлһэн байна.

БКТ-гэй съезд юу харуулбаб?

Өөрынгөө зэргэдэ аяар 11 миллионһоо дээшэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые нэгэдүүлһэн Британиин тред-юнионуудай конгрессэй (БКТ) 108-дахи съезд үнгэрһэн неделидэ Брайтонда үнгэргэгдэбэ. Баруун оронуудта таһалдахаяа болиһон экономическа хүндэ хүшэр кризисэй, Англида үзэгдөөгүй олон хүн зоной (1,5 миллион) ажалгүй болоһон, үнэ сэнтэй дээшэлһэн ба ажалшадай ажабайдалай муудажа байһан үедэ энэ съезд зарлагдаа. Ушар иимэһээ лейбористнуудай правительствын социально-экономическа политикын асуудалнууд съезд дээрэ хэлсэхэ гол темэ байба. Правительство ба БКТ хоёрой хоорондо һаяхан баталагдаһан «социальна контракт» гэжэ нэрлэгдэһэн хэлсээгээр илангаяа ехэ арсалдаа буляалдаан болобо. Тус «контрактын» гол удхань юуб гэхэдэ, эд бараанай үнэ сэн хизаарлаха, хүнүүдэй ажалгүйдэлгэ бага болгохо, ажалшадай аша туһада «баялигаа хубаарилха» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар правительствын абаһан уялгануудта харюу болгон, профсоюзууд ажалшадай салин хүлһэнэй ургалтые хизаарлаха хэрэгтэ зүбшөөлөө үгэһэн байна.

Брайтонда үнгэргэгдэһэн съезд дээрэ правительствын экономическа политикын ехээр шүүмжэлэгдэһэн гайхалтай бэшэ. Эд бараанай үнэ сэнгэй ургалта хизаарлаха, шадалтай баян хүнүүдэй налогыень ехэ болгохо, экономикын гүрэнэй секторые үргэдхэхэ, банк болон финансын бусад зургаануудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха, мүнгэ зөөри хилын саана гаргалгые бага болгохо гэһэн эрилтэнүүдые съезд правительствада табяа.

Профсоюзуудай доодо шатын түлөөлэгшэдэй баалалтаар дээрэ дурсагдаһан эрилтэнүүдэй съездын резолюци соо оруулагдаашье һаа, «социальна контрактын» асуудалнуудые шиидхэлгэдэ баруунай тала баримталагшад булюу байдалтай гараа. Элдэб нюуса арга, баалалта хэрэглэжэ байгаад БКТ-гэй хүтэлбэрилэгшэд «социальна контрактда» эсэргүү бодолтониие тэмсэлһээ зайсуулжа, энэ хэлсээнэй болзорые үшөө нэгэ жэлээр һунаалгада делегадуудай олонхидойнь зүбшэл абажа шадаа. Баруунай тала баримталагшад эндэ «онгосоёо ехээр хэлбэлзүүлхэгүй» гэһэн политика баримталаа. Ондоогоор хэлэбэл, лейбористнуудай экономическа политикые хохидолдо оруулхагүй, хэрбээ тиигээд байгаа һаа, томо баяшуулай парти — консерваторнууд засагай хүтэлбэридэ ерэжэ болохо гэһэн удхатай бшуу.

Баруунай тала баримталагшадай удамаршалаашье һаа, правительствынгаа экономическа политикада дурагүйшүүл Англиин профсоюзна хүдэлөөндэ олошоржо байһаниие Брайтонда үнгэргэгдэһэн съезд харуулба. Профсоюзууд ажалшадай аша туһын хэрэгэй түлөө тэмсэлээ улам үргэдхэдэг боложо байна.

Ю. ТЫССОВСКИЙ,
В. КОРОЧАНЦЕВ,
А. МЕЛИКЯН.
(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Харюусалга ба дүүргэлтэ» — түрүү бэшэг. «Таряа хуряалга-76» — суглуулбари. Указууд. ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Депутадууд хүн зоной дунда» — А. Майоровой статья. «Пропагандистын хүндэтэ уялга» — М. Гаськовой статья. Совет орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Нарата Буряадай угалзанууд» — Д. Дугаровай статья. М. Жигжитовэй романһаа хэһэг. «Чилиин демократуудта эрхэ сүлөө!» — ТАСС-ай материал. «Корваланай дүлэтэ үгэ» — АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Уласхоорондын шэнжэлэл. Дэлхэйн шэнэ һонин.

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОИ» ТИРАЖ

«Субботын спортлотогой» сентябриин 11-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

1-дэхи тираж: 11 (гимнастика), 19 (санаар урилдалга), 21 (далбагата спорт), 26 (самбо), 35 (ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей);

2-дохи тираж: 2 (биатлон), 10 (волейбол), 15 (дзюдо), 16 (морёор урилдалгын спорт), 28 (һур харбалга).

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОГОИ», «СПОРТЛОТО-2-ой ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 8-да үнгэргэгдэһэн 36-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таагаагүй. Табан номер таагшад — 5.000 түхэриг (21 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 111 түхэриг (2.357 карточка), гурбан номер таагшад 4 түхэриг абаха байна (54.772 карточка).

«Спортлото-2»: Мүн лэ нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадабагүй. Табан номер тааһан хүнүүд — 686 түхэриг (70 карточка), дүрбэн номер таагшад — 23 түхэриг (3.076 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха (42.315 карточка).

36-дахи тиражай шүүбэри сентябриин 19-һөө октябриин 19 болотор түлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.45 — «Эжын һургуули». 11.15 — «Парта Гугуцэ» — мультфильм. 11.25 — «Ухаалан зохёогшо». 11.55 — «Нэгэниинь бултанай түлөө, бултадаа нэгэнэй түлөө». 12.40 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. 2-дохи ба 3-дахи үенүүд. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — А. Межиров, «Уран шүлэг». 15.40 — Москвагай соёлой институдай арадай инструментнүүдэй оркестр наадаха. 10.16 — «Луис Корвалан». 60 наһанайнь ойдо зорюулагдана. 16.40 — «Первое лето» — уран һайханай телефильм. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Золотая нота». 19.40 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. 2-дохи ба 3-дахи үенүүд. 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — 1976 оной таряа хуряалга. 21.35 — Телевизионно һонин. 21.55 — Хүгжэм.

«Орбита». 22.10 — «Луис Корвалан». 22.40 — «Первое лето» — телефильм. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа. 18.35 — «Номой далай худар аяншалга». 19.00 — «Шинии номой хуудаһануудаар». 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.50 — «За час до рассвета» — телефильм (1-дэхи сери).

«Орбита». 21.15 — Е. Шавринагай, Е. Райковагай, Л. Сметанниковагай ба Сибириин Красноярска гүрэнэй хатарай ансамблиин хабаадалгатай концерт.

Улаан-Үдэ. 22.10 «Любовь-мелодия», фильм концерт.